

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Nr. 107 (7112)

● Ceturtdiena, 2000. gada 28. septembris

● Cena Ls 0,22 (abonentiem Ls 0,18)

● 25. septembrī Aglonas pagastā civilās aizsardzības speciālisti Aglonas policijas nodaļas darbinieku klātbūtnē uzspirdzināja kārtējo otrā pasaules kara «dāvanu». Kā «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomes civilās aizsardzības galvenais speciālists Anatolijs Greivulis, šis bija jau četrpadsmitais sprādzienbīstamais priekšmets, kas šī gada laikā atrasts Preiļu rajona teritorijā. Parasti vairāk dažādu nesprāgušu lādiņu atrod Turku, Rudzātu un Līvānu pusē. Šo nelielo aviācijas bumbu no Cirišu ezera ar tikliem «izvejoja» kāds zvejnieks. Pašlaik Preiļu rajonā vēl nav speciālistu, kuri varētu iznīcināt šādus lādiņus, tāpēc talkā tiek aicināti sapieri no Jēkabpils rajona. Anatolijs Greivulis izteica cerību, ka turpmāk ar šādām kara laika «dāvanām» tiks galā Preiļu zemessardzes speciālisti. Foto: M. Rukosjuvs

Pieņemti alkohola tirdzniecības noteikumi Preiļos

Lidija Kirillova

Preiļu pilsētas dome izstrādājusi un apstiprinājusi «Noteikumus par alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības laika un vietas ierobežojumiem». Šo noteikumu izstrāde bija iespējama, pamatojoties uz likuma «Par pašvaldībām» punktu, kas nosaka, ka pašvaldību pastāvīgās funkcijas ir gādāt par sabiedrisko kārtību, apkārtot žūpību un netiklību. Arī «Alkohola aprites likums» nosaka, ka pašvaldība lemj par alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecību attiecīgās pilsētas administratīvajā teritorijā. Bet šī gada 15. jūnija grozījumi likumā «Par pašvaldībām» nosaka, ka pašvaldība tagad var izdot saistošos noteikumus par alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības laika un vietas ierobežojumiem.

Noteikumi tiek ieviesti, lai veicinātu iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un samazinātu alkohola patēriņu. Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns «Novadniekam» pastāstīja, ka noteikumi stingri reglamentēs, kādā veidā uzņēmēji saņems pašvaldības piekrišanu tirdzniecībai ar alkoholiskajiem dzērieniem. Dome neparedz nekādus papildus aizliegumus, izņemot laika ierobežoju-

mu, jo alkohola tirdzniecību regulē valsts likumi un normatīvie akti.

No pašvaldības puses vislielākā vērība tiks veltīta tam, kādā stāvoklī ir veikala, kafejnīcas, restorāna vai bāra apkārtnē, izkārtne, fasāde, kā arī interjers — vai tas atbilst kvalitatīvas un harmoniskas pilsētvides veidošanas prasībām. Protams, ņems vērā, vai uzņēmums nav pārkāpis likumus vai noteikumus alkohola tirdzniecībā. Ja tādi būs, atļauja noteikti netiks dota. Noteikumi paredz pārtraukumu diennakts tirdzniecības vietās. Grādīgos nevarēs tirgot no pirkt no pulksten 6.00 līdz 10.00 rītā.

Bet lielākās izmaiņas skars alkohola tirdzniecību restorānos, kafejnīcās un bāros. Daudzi piekritīs domai, ka Preiļos joprojām nav augstas klases restorāna vai kafejnīcas, kur vēl vakara stundā varētu ieiet un būt drošam, ka jaukā atmosfērā nepiedūmotā telpā, kur skan maiga mūzika, pasniegs silto ēdienu. Nav vietas, kur var atvest tālākus ciemiņus, ko varētu parādīt ārzemniekiem. Pašlaik Preiļu kafejnīcās un bāros to saimniekiem lielāko līdzekļu apgrozījumu dod vienīgi alkohola tirdzniecība.

Vietās, kuras atbildēs augstākajiem servisa noteikumiem (arī naktī būs laba

ēdienkarte, glīti iekārtota zāle, labs trauku un galda piederumu nodrošinājums, atbilstoši ierīkotas tualetes) alkohola tirdzniecības laiki netiks ierobežoti. Toties citur, kur serviss būs zemākā līmenī (vairāk atbilstošs ātrām uzkostuvēm), alkoholu varēs tirgot tikai no pulksten 10.00 līdz 19.00.

Preiļu pilsētas domes izpilddirektoram V. Veleckim uzdots apzināt un informēt visus uzņēmumus un uzņēmējsabiedrības, kuras līdz šo noteikumu pieņemšanai nodarbojās ar alkoholisko dzērienu tirdzniecību, par noteikumu stāšanos spēkā. Apkārtnējo pagastu, kuri robežojas ar Preiļiem, padomes tiek aicinātas izskatīt jautājumu par vienotu alkoholisko dzērienu tirdzniecības koncepciju. Dome aicina uz sadarbību Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālās iestādes Preiļu nodaļu, rajona policijas pārvaldi, Zemessardzes 35. bataljonu un Preiļu rajona padomi pievērst uzmanību alkohola aprites un nelegālā alkohola tirdzniecības pastiprinātai uzraudzībai. Domes izpilddirektoram V. Veleckim uzdots līdz nākamajai domes sēdei sagatavot un iesniegt deputātu apstiprināšanai komisiju, kura nodarbošos ar saistošo noteikumu ieviešanu.

Ziņas

■ No 25. septembra nedēļu Hannoveres izstādē «Expo 2000» uzturas grupa kultūras darbinieku, kuru vidū ir arī Preiļu rajona padomes kultūras darba organizatore Elvīra Brovacka un Līvānu novada kultūras centra vadītāja Valija Vaivode. Braucienā organizēja Kultūras ministrija, tā laikā kultūras darbinieki iepazīsies ar izstādi un izglītosies.

■ Oktobra sākumā paredzēts rajona folkloras kopu vadītāju seminārs, kurā piedalīsies E. Melngaiļa tautas mākslas centra speciālisti. Notiks saruna par jaunām tendencēm folkloras kolektīvu darbībā. Kā «Novadniekam» pastāstīja kultūras valsts inspektore Elvīra Brovacka, Preiļu rajonā pēc statistikas datiem ir lielākais folkloras kopu skaits valstī — 15. Arī dalībnieku ir visvairāk — 330, bet Cēsis, piemēram, tikai 15. Vecākie kolektīvi ir etnogrāfiskais ansamblis «Naktineica» no Saunas pagasta, kas dibināts 1953. gadā, un «Olūtenš» no Aglonas, dibināts 1957. gadā.

L. Kirillova

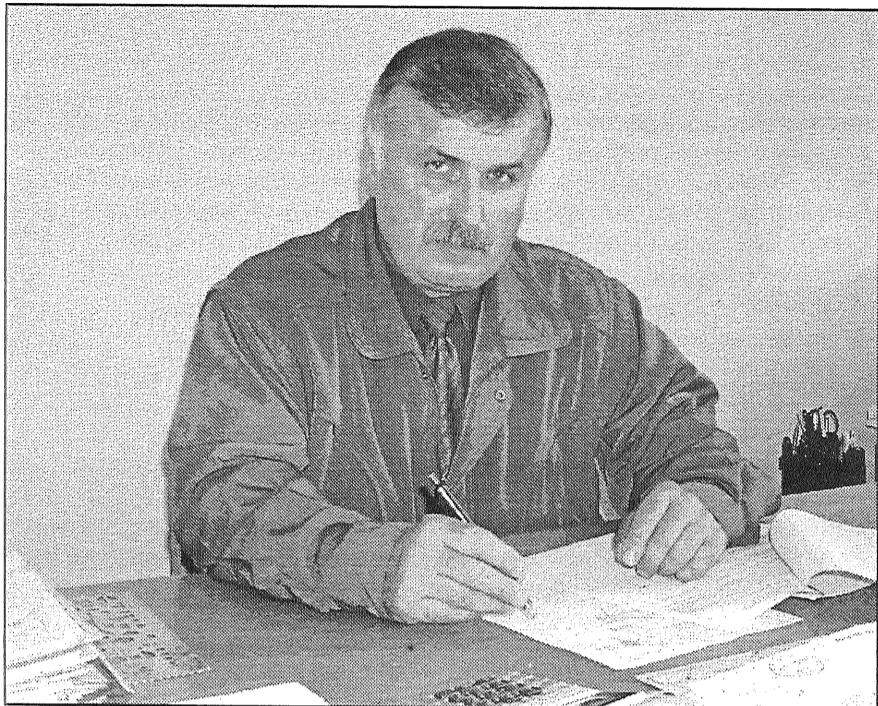
■ Noslēgusies starptautiskā nevalstisko organizāciju (NVO) konference «Sabiedrība un tās centrs», ko, pateicoties Nīderlandes atbalstam organizēja Līvānu fonds «Baltā māja». Tieši Nīderlandes sabiedriskā organizācija Stichting Gamma Dienstverlening bija iniciators sabiedrisko centru veidošanai Līvānos un Preiļos, trīs gadu garumā atbalstot šo projektu arī finansiāli. Projekts noslēgsies nākamajā gadā, konference bija kā atskaites punkts par paveikto un vienlaicīgi tālākas virzības ieskaits, «Novadniekam» sacīja «Baltās mājas» direktore Irīna Kulitāne. Trīs dienu laikā dalībnieki no Baltijas valstīm, Krievijas, Dānijas, Vācijas, Nīderlandes un ASV analizēja NVO saikni ar citām institūcijām, kā arī pārrunāja jautājumus, kas saistīti ar brīvprātīgo darbu organizācijās. Konferencē piedalījās Līvānu un Jēkabpils mēri, Labklājības ministrijas, Sorosa Fonda — Latvija, NVO Rīgas centra pārstāvji.

■ Pirmdien uz aptuveni divām stundām tika paralizēts darbs a/s «Līvānu stikls», kas bija atsācies pēc algu izmaksas strādniekiem. Šoreiz, kā informēja Līvānu novada domes izpilddirektors Aleksandrs Karpenko, dīkstāvi izraisīja Valsts akciju sabiedrības «Latvenergo» lēmums atslēgt elektrību uzņēmumam, kas par patērēto elektroenerģiju ir parādā aptuveni 15 000 latu. Tā kā daļu šī parāda a/s «Līvānu stikls» esot dzēsusi, tika panākta vienošanās atjaunot elektrības padevi. A. Karpenko gan atturējās prognozēt, cik ilgi uzņēmums strādās bez aizķeršanās, jo lielākā daļa parāda VAS «Latvenergo» un a/s «Latvijas gāze» joprojām nav dzēsta.

■ Līvānu kultūras namā turpinās griestu remonts. Nepieciešams atjaunot griestu seguma faktūru, veikt špaktelešanu un krāsošanu. Konkurss kārtībā tiesības šo darbu veikšanai saņēma SIA «Austrāni», Līvānu novada dome kultūras nama remontam atvēlējusi 10 824 latus no apvienošanās naudas, taču kopumā darbi izmaksās aptuveni 11 000 latu, «Novadniekam» sacīja Aleksandrs Karpenko.

G. Kraukle

Visu iznest uz saviem pleciem

ARTŪRA POPLAVSKA, rajona pašvaldību apvienotās būvvaldes vadītāja dokumentos rakstīts, ka dzimis Krasnojarskas novada Južnojeņisejskā, tomēr viņš Sibīriju zina tikai no mātes nostāstiem. Darbā uz šo tālo vietu bija aizbraucis tēvs un arī māte, pēc dēla piedzimšanas viņi drīz atgriezās Preiļos. Dzīve iegrozījās tā, ka vēlāk mazais zēns dzīvoja tikai ar māti, pēc tam ģimenē ienāca patēvs. Pēc Preiļu 1. vidusskolas absolvēšanas Artūrs uzsāka studijas Rīgas Politehniskajā institūtā celtniecības fakultātē. Studijām līdzekļi bija jāpelna pašam, tāpēc viņš mācījās neklātienē. Dzīvoja un strādāja Preiļos. Uz jautājumu, vai ir Preiļu patriots, Artūrs atbild apstiprinoši. Viņš tos uzskata par skaistu, klusu, tīru pilsētu. Artūra bērnības, jaunības gadi un viss vēlākais mūžs aizritējis un aizrit Preiļos, šai pilsētai viņš ziedojis savas zināšanas, savas idejas, savu darbu. Te izveidota ģimene, un kopā ar sievu Irēnu viņš audzina meitu Vairu, 9. klases skolnieci.

Esmu no tiem, par sevi saka Artūrs, kas visu paveic un iegūst saviem spēkiem. Neko neesmu saņēmis mantojumā. Visu mēģinu iznest uz saviem pleciem pats un pats visu pāriet.

Foto: M. Rukosujevs

— Pastāstiet, lūdzu, par laika posmu no studijām līdz pašreizējam amatam.

— Mana pirmā darba vieta bija starpkolhozu celtniecības organizācija, sāku par palīgstrādnieku un pamazām mācījos visas celtniecības gudrības. Kad pabeidzu ceturto kursu, sāku strādāt rajona izpilddarbinātā par celtniecības kontroles arhitektu. Līdz 1998. gadam, kad tika nodibināta būvvalde, visu laiku strādāju rajona izpilddarbinātā un padomē amatos, kas dažādi saucās un ietilpa dažādās struktūrās, bet bija saistīti ar celtniecību.

Galvenokārt ir nācies veikt celtniecības kontroles uzdevumus. Savienības laikos būvēja daudz un vērienīgi. Mans un kolēģu uzdevums bija sekot tam, lai celtnieki būvētu, cik vien iespējams labi.

— Bet kvalitatīvās būvniecības sekas redzam šodien?

— Diemžēl, jā. Lai kā mēs cīnījāmies, bet sekas parādās šodien. Celtniecības darba kontrolētāji celtniekiem bija ienaidnieki numur viens, jo mēs izvīrījām prasības, un nereti bija tā, ka celtniekiem līdz ar to tika «apgrieztas» prēmijas. Objektu celtniecības inženierietniskais personāls centās uzbūvēt lētāk, vienkāršāk, projektā paredzētos materiālus aizstājot ar sliktākiem, lika lietā kombinētāju spējas. Protams, mēs arī bijām saistīti. Mums bija tiesības celt pretenzijas un neparakstīt objekta nodošanas dokumentu, bet ne vienmēr tikām uzsklausīti. Ja partija lika, ka objektam jābūt nodotam, tas bija jānodod, neraugoties ne uz kādu kvalitāti. Par plāna neizpildi zemākās instances dabūja riktīgi trūkties. Dažreiz objekts vēl pat nebija gatavs, bet kaut kādās atskaitēs, statistikā jau bija uzrādīts kā tāds, kurš pabeigts.

Bija izstrādāti normatīvie dokumenti, klimata kartes, no tām vadoties aprēķināja jauncelamo māju sienu biezumu, konstruktīvo elementu materiālus. Tajā pašā laikā bija izteikts būvmateriālu deficīts. Neviens jau nedomāja, ka mājas vajag būvēt siltas, ka pienāks laiks, kad to siltināšana dārgi maksās. Dzīvokļu vajadzēja daudz un ātrāk. Kāpēc būvēt vienu māju ar biežām sienām, ja no tiem pašiem materiāliem var uzbūvēt divas ar plānām sienām? Kaut vai tas pats siltumizolācijas materiāls — stikla vate. Tā slikti aiztur siltumu, jo tās īpatnība ir tāda, ka sākumā turas stāvus, bet ar laiku saplok. Tā arī veidojas «tukšās» sienas. Vai, piemēram, balkonu stiprinājumi. Tie sāk izslīdēt no sienas. Notiek betona aerozija. Betons sadalās un sabrūk. Atsedzas armatūra, kas pakļauta korozijai, un bū-

tībā ar šiem balkoniem var notikt neprognozējamas lietas. Preiļos ir veseli kvartāli, kas apbūvēti ar 467. sērijas namiem, ko iedzīvotāji pazīst kā pelēkās piecstāvu blokmājas. Jau tagad tajās parādās plaisas, nākas aizpildīt šuves starp blokiem. Iedzīvotāji stāsta, ka naktīs dzirdami it kā šāvienu trokšņi, bet to cēlonis ir mājas deformēšanās. Cilvēki sūdzas par mitrumu dzīvokļos. Ja jau tas tiek līdz istabām, tad kas notiek konstruktīvajos mezglos, vietās, kur ir metinājumi? Starp blokiem iekļūst ūdens, izskalo betonu un atsedz dzelzs armatūru, savienojumu metinājumus. Kas notiek ar dzelzi mitruma rezultātā, skaidrs ir katram. Šīm mājām sācies tikai otrais gadu desmits, bet ārējās konstrukcijas jau brūk.

Arī tā sauktās «līvānietes». Māju būves kombināts pirmo māju gatavošanā pielietoja ārzemju materiālus, tehnoloģiju, un tāpēc tās bija labas. Tiklīdz sāka pielietot savienībā ražotus materiālus, kritēriji neatbilda prasībām, «līvānietes» kļuva daudz sliktākas. Tagad tām ir 20 gadi, un tām cauri svilpo vējš. Mājas mēģina pārbūvēt, taču ne velti celtniekiem ir tāds sakāmais, ka vieglāk uzcelt jaunu, nekā pārbūvēt veco.

— Preiļos ir vērojama dažādu laika periodu apbūve. Tā sauktās linu fabrikas mājas Paulāna ielā no piecdesmitajiem gadiem, Rancāna ielas mikrorajons un Liepu ielas viena gala apbūve no sešdesmitajiem, siera rūpnīcas rajons no septiņdesmitajiem, Rēzeknes ielas masīvs no astoņdesmitajiem. Kam paredzams ilgāks mūžs?

— Runājot par noturību un drošumu, varu pateikt tikai vienu, — tās mājas, kas ir mūrētas no ķieģeļiem, stāvēs droši. Preiļos tie ir 103., 104. sērijas nami. Bet to nevar teikt par 467. sērijas namiem, pret kuru būvēšanu Latvijā cīnījās gan Arhitektu savienība, gan celtniecības kontrolētāji. Tās tika slietas no dzelzsbetona konstrukcijām, kurām bieži vien pat sienas nederēja kopā, un tādos gadījumos spraugas tika vienkārši aizpildītas. Bet šīs mājas bija izdevīgi celt, jo tās varēja uzbūvēt vidēji astoņos deviņos mēnešos. Padomājiet, vai vienā un tajā pašā laikā uzcelt trīs sešdesmitdzīvokļu mājas no blokiem, vai uzņēmēt divas no ķieģeļiem? Pirmajā variantā valstij uzreiz vairāk dzīvokļu. Par visu svarīgāks bija plāns, un, lai kā mēs protestējām, neko nevarēja panākt. Cilvēki gaidīja dzīvokļus. Bez tam arī celtnieki bija deficīts un bija jāreķinās ar viņu vēlmēm.

— Kur paliks tas iedzīvotāju mil-

zums, kuri šajos namos dzīvo pašlaik un bez tam piespiedu brīvprātīgajā privatizācijā ir kļuvuši par īpašniekiem šiem dzīvokļiem?

— Piespiedu privatizācija ir valdības tālredzīgs gājiens. Atstājot šos namus pašvaldību rīcībā, tām būtu vajadzīgi ievērojami līdzekļi, lai mājas uzturētu dzīvošanai derīgā stāvoklī. Pamēģini atjaunot kaut vai vienu balkonu. Vai konstrukciju. Tagad tas gulstas uz iedzīvotāju pleciem, un neviens par šo blokmāju iedzīvotājiem nerūpēsies. To pastāvēšana ir tikai laika jautājums. Agri vai vēl, bet šī problēma nostāsies iedzīvotāju priekšā.

— Kas ir būvvalde un ar ko tā nodarbojas?

— Rajonā ir četras būvvaldes. Līvānu novadam sava, Aglonas pagastam un Preiļu pilsētai arī savas, bet rajona būvvaldē ir apvienojušās 15 pašvaldības. Nodarbojamies ar celtniecības jautājumiem ļoti plašā apmērā, sākot no projektēšanas darba, tā plānošanas un kontroles, beidzot ar objekta pieņemšanu ekspluatācijā. Visi jautājumi, kas saistīti ar celtniecību, jāsaskaņo ar būvvaldi. No tā brīža, kad cilvēks iecerējis kaut ko būvēt, līdz objekta nodošanai lietošanā. Vispirms būvvalde pārskata un pārzina, vai tajā vietā, kur cilvēks nodomājis, vispār var būvēt. Šo atļauju būvvalde izsniedz, vadoties no pastāvošās likumdošanas, no apbūves noteikumiem, kas apstiprināti attiecīgajā pašvaldībā, vadoties no vecajiem un joprojām ciematos un pilsētās eksistējošajiem ģenerālplāniem. Kad saskaņošana paveikta, būves īpašnieks meklē projektētāju, bet gatavs projekts jāsaskaņo ar būvvaldi.

Būvniecības likumā paredzēts, ka būvvalde var būt katrā pašvaldībā, tomēr tas nav ekonomiski izdevīgi, tāpēc rajona pagasti izveidoja apvienoto būvvaldi. Strādājam trijātā. Darba apjoms ir liels, un būtībā darbinieku vajadzētu vairāk.

— Vai tas nozīmē, ka tiek celts daudz jaunu māju, ražošanas objektu?

— Pašlaik būvniecību ļoti lielā mērā kavē tas, ka nav skaidrības ar administratīvi teritoriālo reformu. Neviens nav skaidrs, vai būs apvienošanās, vai viņam būs izdevīgi palikt vecajā vietā, vai arī labāk pārcelties uz citu. Piemēram, Preiļos. Varbūt šeit būs Latgales centrs, bet varbūt nebūs. Vai ir vērts ieguldīt līdzekļus celtniecībā? Cilvēki nogaida, nesāk būvēties.

Kāpēc pagastam izstrādāt apbūves noteikumus, ja varbūt pēc gada tam būs jāapvienojas. Tomēr, salīdzinot ar deviņdesmito gadu vidu, celtniecība ir plašāka. Visi runā, ka nav naudas, bet, skat, tas pats zemnieciņš jau uzceļ kūti, garā-

žu. Viņš ir ieinteresēts, jo par celtniecību no valsts saņem subsīdijas. Bez tam, ja šodien neizdarīsi, tad nākamgad par to pašu darbu jau maksāsi dubultīgi.

— Jūs ar celtniecību esat saistīts jau 30 gadus. Vai esat apmierināts ar kādreiz izvēlēto specialitāti?

— Sevi nevaru iedomāties citā darbā. Man patīk celtniecība. Pa šiem gadiem esmu papildus mācījies, esmu ieguvis četras licences, kas man dod tiesības veikt celtniecības darbu tehnisko uzraudzību, veikt vispārtehnisko būvdarbu vadīšanu, veikt celtniecības kontroli, kā arī projektēšanas darbus.

Jāmācās ir visu mūžu. Esmu redzējis celtniekus, kuri kādus gadus piecus desmit nav strādājuši. Viņi sāk strādāt, un izrādās, ka celtniecībā vairs nespēj orientēties. Ja agrāk tehnoloģijā vai materiālu izvēlē, nerunājot par specifiskākām lietām, bija viens divi varianti, tad tagad no ārzemēm ienāk tik būvmateriālu, ka nezini, ko izvēlēties. Un kā tos mēģina šeit «iesmērēt», ievadot tādas, kas ārzemēs nav derīgi, vai ar izstarojumu, vai arī tie nav paredzēti tādai temperatūrai, kāda reizēm ir Latvijas ziemā. Kas pašiem nederīgs, ved tik uz šejieni, uzliek lielas cenas. Mūsu cilvēki, kas pieraduši pie pelēcīgās un nabadzīgās izvēles savienības laikos, tagad ir sajūsmā un tikai pērk nost. Gala iznākums ne vienmēr ir priecīgs. Ja, piemēram, jumts noklāts ar kādu siltajās zemēs ražotu materiālu, kas nav paredzēts par nulli zemākai temperatūrai. Arī valsts mērogā jau tiek celta trauksme par šo lietu. Mūsu būvvaldei nāksies kontrolēt, lai celtniecības darbos izmantotu tikai sertificētus materiālus. Jauna objekta pieņemšanā pasūtītājam būs jāuzrāda, ka izlietotie materiāli ir ar sertifikātu.

— Celtniecība ir tik sarežģīta lieta, ka visas tās nianse vienā intervijā nevar iespēt pārrunāt. Sakiet, kam vēl jūsu dzīvē ir atvēlēts laiks?

— Vienpadsmit gadus būvēju vasarnīcu un vēl neesmu to beidzis, un arī finanses to neatļauj. Palīdzu sievastēvam tikt galā ar zemes darbiem. Tomēr, ja parēķinu, cik darba, līdzekļu un brīvā laika ielikts, lai uzaudzētu kaut vai kartupeļus, aizvien vairāk pārlicinos, ka tam nav jēgas. Lētāk iznāk kartupeļus un citus dārzeņus nopirkt veikalā.

Mana sirdslieta un lielā aizraušanās ir medības. Nav svarīgi, vai medījums gala rezultātā iegūts vai ne. Galvenais ir pabūt vienatnē ar dabu. Man nekā cita nevajag kā izstaigāties pa mežu, pa purviem. Tā ir bauda — trīs četras stundas nosēdēt slēpnī «uz gaidi». Noskaties zvaigznēs, nosalsti. Pārdomā visu dzīvi. Darbu.

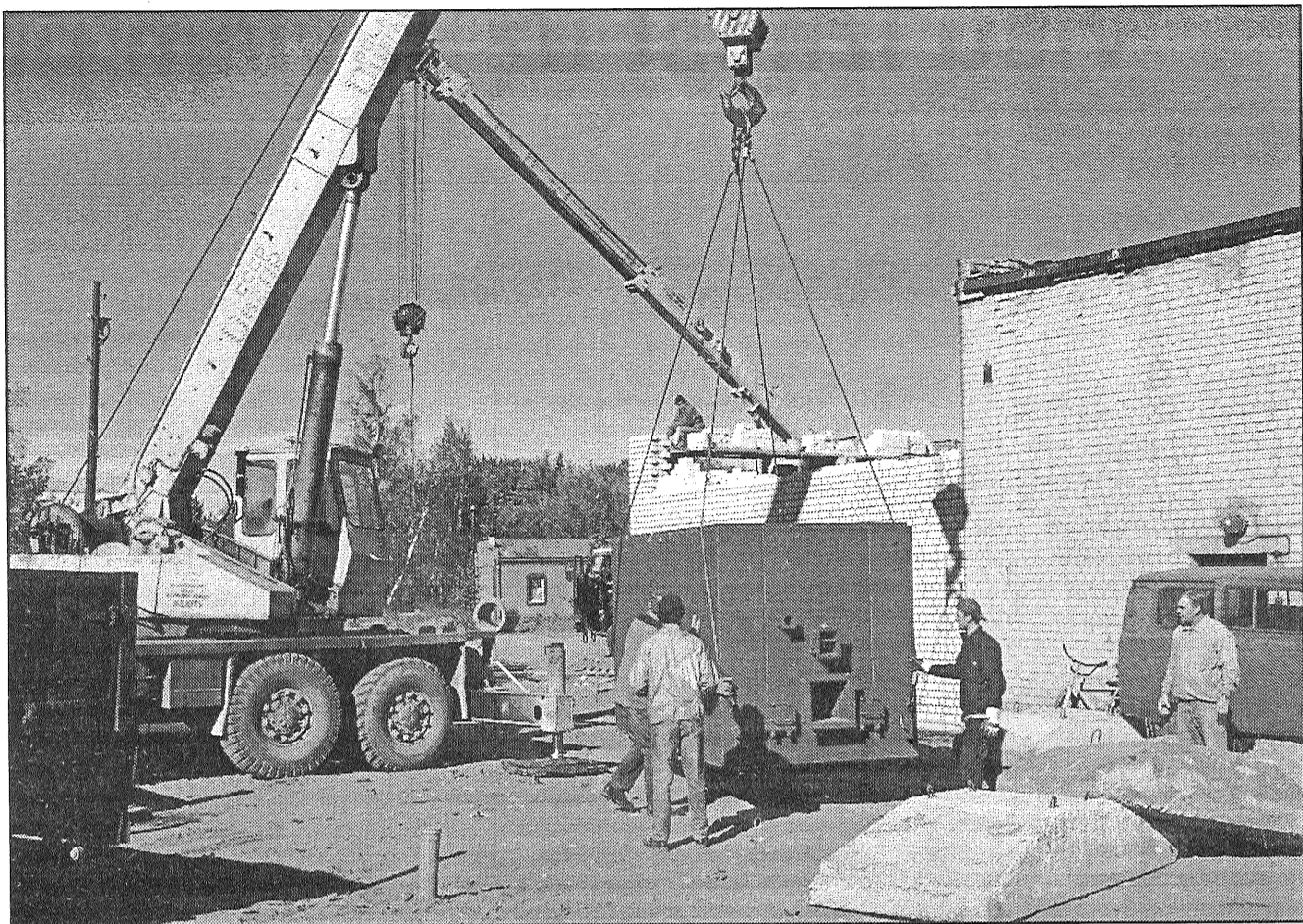
Līvija Rancāne

Centrālajā katlu mājā tiek uzstādi ar koksnī darbināmi katli

Lidija Kirillova

Pagājušajā nedēļā firmas «Komforts» speciālisti atbilstoši noslēgtajam līgumam no Tukuma uz Preiļiem atgādāja divus ar koksnī darbināmus 1,5 megavatu apkures katlus. Firmas uzdevumos ietilpst arī katlu uzstādīšana un noregulēšana. Kā «Novadnieku» informēja Preiļu pilsētas domes siltumapgādes nodaļas direktors Arnolds Dalka, ar katlu piegādi kavēties nevarēja, jo tie bija jānoliek uz speciāli sagatavotajiem pamatiem, kamēr jaunbūvējamajai katlu mājas piebūvei vēl nav uzlikts jumts. Pretējā gadījumā katlu uzstādīšana radītu problēmas. Paredzams, ka regulēšanas darbi turpināsies līdz 1. novembrim, tāpēc apkures sezonu, iespējams, nāksies uzsākt ar līdzsiniņiem katliem, kuri darbojas ar mazutu.

Firmas «Komforts» komercdirektors Nikolajs Mozaļevskis pastāstīja, ka ar Preiļu siltumapgādes uzņēmumu firmai izveidojusies laba sadarbība. Pilsētā jau veiksmīgi darbojas «Komfortā» ražotie katli, tādi ir arī vairākās lauku pašvaldībās. Bez tam firma ik gadus uzstāda vairākas apkures iekārtas dažādos Krievijas apgabalos, kur pēc tām ir liels pieprasījums. N.Mozaļevskis atzina, ka apkures katli tiek modernizēti, pasūtītāji līdz ar to ir apmierināti. Viņš arī pastāstīja, ka seši firmas darbinieki dzīvos Preiļos tik ilgi, kamēr abi katli tiks samontēti un iedarbināti.

● Viena katla apakšējā sekcija sver vismaz 16 tonnas. Tāpēc izkraušanas darbi notika lēnām un apdomīgi.
Foto: M.Rukosujevs

Līvānos pieaug iedzīvotāju parāds par siltumu

Ginta Kraukle

Siltums līvāniešu dzīvokļos vēl tik drīz pieslēgts netiks, jo parasti tas notiek ne ātrāk kā oktobra vidū. Vai salšana rudenos un pavasaros jāpieņem kā norma? Kāpēc siltumu radiatoros nav iespējams saņemt tad, kad rodas nepieciešamība, «Novadniekam» skaidroja SIA «Līvānu siltums» direktors Valērijs Priluckis.

Nemaksā daži — salst visi

Kopējais parāds SIA «Līvānu siltums» pēc datiem uz 1. septembri sasniedzis 421 414 latus. To veido iedzīvotāju, iestāžu un organizāciju neveiktie maksājumi par siltumu. Situāciju sarežģī tas, ka parādu summas gadu no gada nevis samazinās, bet pieaug, kā atzina uzņēmuma vadītājs, ik gadu parāds palielinās par 50-60 tūkstošiem latu. Tieši iedzīvotāju nespēja vai nevēlēšanās maksāt par siltumu nosaka, cik agri vai drīzāk vēlu sāksies apkures sezona. — Ja parādu nebūtu, mēs varētu sākt kurināt kaut šodien. Šī iemesla dēļ esam spiesti novilcināt apkures sezonas sākšanu pēc iespējas ilgāk, — sacīja V.Priluckis. Viņš prognozēja, ka šogad, līdzīgi kā citus gadus, kurināt sāks oktobra vidū, kaut arī teorētiski to vajadzētu darīt, kad vidējā diennakts temperatūra noslīdēs zem +8 grādiem. Arī šogad iedzīvotājiem bija iespēja slēgt līgumus par 2000./2001. gada apkures sezonas siltumapgādes apmaksu, kas noteikta Ls 0,25 par vienu kopējās platības kvadrātmetru, maksājot visu gadu. Šogad noslēgti 653 līgumi, kas ir vairāk nekā pērn. Atšķirīgs tarifs piemērots tiem iedzīvotājiem, kas maksās ziemā — 0,53 Ls/m² (bez siltumskaitītāja) un Ls 20,25 par megavattstundu (ar siltumskaitītāju). Faktiski izcenījumi palikuši pagājušā gada robežās.

200 dzīvokļos apkure atslēgta

— Ja īrnieki par siltumu nemaksā, mums ir izdevīgāk dzīvokli nodrošināt minimālo siltuma apjomu nekā kurināt ar pilnu jaudu. Pilsētā aptuveni 200 dzī-

vokļi ir atslēgti no apkures, taču daudz vairāk ir to, kuri sildās, bet nemaksā, — «Novadniekam» stāsta V.Priluckis. Pirms vairākiem gadiem bija prakse atslēgt siltumu dzīvokļos, kur īrnieki atsakās maksāt, tagad uzņēmumam šādu tiesību nav. Līvānos praktiski nav nevienas daudzdzīvokļu mājas, kur īrniekiem nebūtu siltuma parādu. Katastrofāla situācija ir Saules ielas 12. namā, kur sešdesmit dzīvokļu īrnieku parāds par siltumu jau pārsniedz 15 000 latu. Šogad siltums var netikt pieslēgts daudzdzīvokļu mājai Lāčplēša ielā 1, tur parāds par siltumu jau pietuvojies 13 000 latu. Šādu uzskaitījumu varētu turpināt. Kopš 1997. gada siltumtīklu uzņēmums ir iesniedzis tiesā 444 parādu piedziņas lietas par kopējo summu 135 538 latiem. 160 no tām tiesa atzinusi par neiespējamām, īrnieks vai nu nav atrodams, vai arī no viņa nav iespējams piedzīt parādu.

— Vieglāk ir ar tiem, kas strādā valsts darbā vai saņem pensijas. Šiem cilvēkiem parāda summa tiek ieturēta no algas vai pensijas, tie parasti ir apmēram 30%. Bezcerīgi ir gadījumi, kad parādnīeks strādā privātā struktūrā vai arī pats ir īpašnieks. Tad esam bezspēcīgi, — stāsta SIA «Līvānu siltums» grāmatvede Anita Černova. Daudz iedarbīgāks līdzeklis par tiesu ir brīdinājums nepieslēgt apkuri, atzīst siltumspeciālisti. Arī Valērijs Priluckis uzskata, ka esošā sistēma ir neefektīva, īrnieki no tiesas nebaidās, un pēdējos gados Līvānos vērojama tendence parādus nemaksāt gadiem un tad pārcelties dzīvot uz individuālo māju, atstājot dzīvokli ar visiem parādiem. Lielākās summas, ko īrnieki parādā par siltumu, pārsniedz pat 700-800 latus. Jāpiebilst, ka šajos dzīvokļos arvien vēl dzīvo un sildās nemaksātāji.

Kā situāciju labot, pagaidām nevienam nav īsti skaidrs. Tukšo un nevienam nevajadzīgo dzīvokļu īpatsvars Līvānos arvien pieaug, daļa atrod mazākus mitekļus bez ērtībām, citi pārceļas dzīvot uz privātmājām, kur izmaksas ir krietni mazākas. V.Priluckis uzskata, ka, atslēdzot no apkures vienu dzīvokli, diskomfortu izjutīs arī apkārtējo dzīvokļu īemītnieki.

Nav pieņemama arī situācija, kad apdzīvojamo platību var iegādāties jebkurš, kam ir nepieciešamā summa, lai nomaksātu iepriekšējā īrnieka parādu. Netiek ņemts vērā, vai dzīvokļa pircējam ir regulāri ienākumi, lai norēķinātos par dzīvokļa īri un komunālajiem maksājumiem turpmāk, tas neveicina situācijas uzlabošanu, atzīst V.Priluckis.

— Izveidojas apburtais loks, jo pašvaldība nedrīkst atslēgt apkuri tajās daudzdzīvokļu mājās, kurās nav paredzēta alternatīva apkure. Prasību par izlikšanu no dzīvokļa var iesniegt tikai dzīvokļa īpašnieks — PU «Dzīvokļu un komunālā saimniecība», taču, lai prasību iesniegtu, nepieciešama rakstiska piekrišana no visiem pilngadīgajiem dzīvokļa pierakstītajiem īrniekiem, kas bieži ir nereāli, atzīst Līvānu novada domes izpilddirektors Aleksandrs Karpenko. Savukārt Līvānu domes priekšsēdētāja Visvalža Gercāna komentāru «Novadniekam» šonedēļ uz zināt neizdevās priekšsēdētāja aizņemties pašam.

Kreditu atdot grūti

Apkures sezonas nodrošināšanai pašvaldība ņemusi kredītu 120 000 latu apmērā, par šādu summu var kurināt apmēram pusi ziemas. Viena apkures sezona Līvānos «izmaksā» vairāk kā 200 000 latu, tādēļ otru pusi nepieciešamās kredīta summas pašvaldība ņems 2001. gada sākumā. Lai gan nav pamāta apšaubīt, ka siltums šogad līvāniešu dzīvokļos būs, tomēr V.Priluckis neslēpa, ka kredīta atdošana ir problemātiska. Kredītprocentos gadā jānomaksā aptuveni 8000 latu. Vēl nav atdota daļa pērn ņemtā kredīta — 167 264 latu.

Tieši līdzekļu ekonomija bija noteicošais faktors ar skaidrām kurināmā ūdenssildāmā katla projektēšanai, ko šogad akceptējusi pašvaldība. Tiesības katla izgatavošanas un montāžas darbu veikšanai ieguvusi firma «Komforts», katlu paredzēts uzstādīt jau šīs apkures sezonas laikā, taču reāli tas varētu sākt darboties tikai nākamgad. Jaunais apkures katls izmaksās ap 100 000 latu, un tā jauda būs 2 megavati, kas ir optimālākais

variants, kurināšanā izmantojot vietējos koksnī atkritumus. Perspektīvā apkures katls varētu segt vidēji 25 % no kopējās slodzes, patērojot ap 100-120 m³ kurināmā diennaktī, lēš V.Priluckis. Jaunā sistēma sevi atpelnīs apmēram pēc pieciem gadiem, taču tā nevarēs aizstāt gāzes apkuri pilsētā. Pozitīvi ir tas, ka paralēli gāzes apkurei būs iespēja izmantot daudz lētāku kurināmo — skaidas, kas, iespējams, ļaus nesadārdzināt apkures tarifus turpmāk.

Siltuma zudumi šoziem būs mazāki

Kopējais siltumtrašu garums pilsētā ir 12 km, šogad veikta siltumtīklu rekonstrukcijas otrā kārtā trīs kilometru garumā. Izmantotas dāņu firmas Logstor Ror caurules, montāžas darbus veica SIA «Cēsu specceltnieks». Veco padomju laika cauruļu vietā tika uzstādītas kvalitatīvas tērauda caurules, kas ir pilnībā izolētas un pasargātas no apkārtējās vides ietekmes. Ja arī kaut kādu iemeslu dēļ caurules tiek bojātas vai sistēmā iekļūst mitrums, par to ziņo speciāla signalizācijas sistēma. Siltumtrašu rekonstrukcija vispirms veikta vietās, kur tā dos vislielāko atdevi — Lāčplēša un Sporta ielas rajonā, kā arī starp Raiņa un Avotu ielām un Daugavpils ielas rajonā. Nedaudz izmainīts cauruļu izvietojums, to kopējais garums tagad ir samazinājies par aptuveni 700 metriem. Pēc siltumsaimniecības speciālistu veiktajiem aprēķiniem siltuma zudumi šoziem, salīdzinot ar pagājušo apkures sezonu, būs par 13% mazāki.

Vai trašu rekonstrukciju un siltināšanu reāli izjutīs iedzīvotāji savos dzīvokļos? V.Priluckis atbild, ka temperatūra dzīvokļos nemainīsies, vienīgais, ko gūs iedzīvotāji, būs stabilitāte un garantija, ka rekonstruētajos trašu posmos nenotiks avārijas. Jauno cauruļu ekspluatācijas laiks ir līdz pat 30 gadiem. Tā kā rekonstrukcijas izmaksas ir ļoti lielas, tad šim nolūkam ņemto kredītu plānots atmaksāt ne ātrāk kā 10-12 gadu laikā. — Rekonstrukcijas izdevumi attaisnosies tikai nākotnē, tas ir ilgtermiņa ieguldījums, — teica V.Priluckis.

INFORMĒ LABKLĀJĪBAS MINISTRIJA

Pensiju indeksācija — šogad un nākotnē

Šogad pensija tiks indeksēta par 0,33% un tas notiks jau oktobrī. Vidējā pensija līdz ar to palielināsies par 19 santīmiem. Tomēr daļai pensionāru, kas pensijā ir devušies no 2000. gada aprīļa, pensija netiks indeksēta vispār. Tas ir saistīts ar deflāciju, kā arī pensiju indeksācijas principa nomaiņu.

Kas ir pensiju indeksācija?

Pensiju indeksācija nav pensijas pielikums. Tās mērķis ir nevis garantēt ikgadēju pensijas palielinājumu, bet gan aizsargāt pensionārus no dzīves dārdzības pieauguma. Pašreiz pensijas Latvijā tiek indeksētas ar patēriņa cenu indeksu. Īpaši svarīga šāda indeksācija bija reformas sākuma gados, kad inflācija vēl bija ļoti augsta. Pēdējos gados Latvijā vērojams zems inflācijas līmenis. Piemēram, 1995. gadā, kad tika izstrādāts jaunais pensiju likums, patēriņa cenas attiecībā pret iepriekšējo gadu bija pieaugušas par 25%, bet 1999. gadā tikai par 2,4%. Savukārt šī gada vasarā pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, patēriņa cenas pat ir samazinājušās par 0,8%.

Kā pensijas tiek indeksētas?

Kopš 1997. gada pensiju indeksāciju veica «avansā», t. i. tika prognozēts, kāda būs inflācija un atkarībā no šīs prognozes tika indeksēta pensija. Tādējādi pensionārus jau iepriekš nodrošināja pret pirktpējas samazināšanos nākamajos mēnešos. Pensiju indekss balstījās uz Finanšu ministrijas prognozēm. Taču šādās prognozēs nav iespējams garantēt absolūtu precizitāti. Prognozētās patēriņa cenu izmaiņas, uz kuru pamata tika noteikti indeksi, regulāri atšķīrās no faktiskajiem rādītājiem. Vairākumā gadījumu pensijas tika palielinātas par daudz, līdz ar to nākamajā indeksācijā indekss bija atkal attiecīgi jākorrigē. Savukārt, pagājušajā indeksācijā patēriņa cenu pieau-

gums par laika periodu no 1999. gada oktobra līdz 2000. gada martam bija novērtēts par zemu. Tā rezultātā šā gada indekss ir jākorrigē un jāpalielina virs faktiskā.

Tāda pensiju indeksācijas prakse, kuras pamatā ir prognoze par inflāciju, sevi neattaisno un būtībā ir zaudējusi savu nozīmi. Tādēļ valdība sāk pensiju indeksāciju, to saistot ar patēriņa cenu indeksu par pagājušo periodu.

Kāpēc daļai pensijas indeksēs, daļai neindeksēs?

Tieši šā gada oktobra indeksācijā notiek pāreja no prognozētā indeksa uz faktisko. Tādēļ šogad indeksācija visiem pensionāriem nebūs vienāda. Tie pensionāri, kuriem pensija bija piešķirta jau agrāk, t. i., kuriem iepriekšējā indeksācijā tika piemērots prognozētais patēriņa cenu indekss par laika periodu līdz 2000. gada martam, pensijas tiks indeksētas, bet tiem, kas pensijā ir devušies pēc šā gada 1. aprīļa, t. i. tiem, kuriem netika piemērots prognozētais indekss, indeksācija netiks piemērota. Faktiskās deflācijas rezultātā šiem pensionāriem pensija būtu pat jāsamazina par 0,8%. Tādā gadījumā vidējā pensija samazinātos gandrīz par 50 santīmiem. Taču pensijas, protams, netiks samazinātas. Tātad, no 643 tūkstošiem pensionāru apmēram 10 tūkstošiem šogad pensijas vispār netiks indeksētas sakarā ar deflāciju.

Pensionāriem, kas pensionējušies līdz šā gada 1. aprīlim, pensijas tiek indeksētas tikai tādēļ, ka iepriekšējais indekss bija noteikts par zemu. Korekcijas rezultātā šiem pensionāriem pensijas pieaugums par 0,33%. Ja prognozes būtu bijušas precīzas, indeksācija šā gada oktobrī vispār nenotiktu.

Kā pensijas pieaugs nākotnē?

Saskaņā ar pastāvošo likumdošanu, indeksācija notiks regulāri reizi gadā, indekss turpmāk ņems vērā cenu pieaugumu 12 mēnešos. Kā prognozē Finan-

su ministrija, patēriņa cenas nākamajos gados pieaugs vidēji par 3,5% gadā. Tas nozīmē, ka pensijas indeksācijas procesā nedaudz pieaugs.

Jāatzīmē, ka patēriņa cenu indekss kā vienīgais koeficients pensiju indeksācijā bez šā gada indeksācijas tiks pielietots vēl tikai vienu reizi — 2001. gada oktobrī. Nākamais solis, kas paredzēts likumā «Par valsts pensijām», ir, sākot ar 2002. gadu, indeksēt pensijas, ņemot vērā gan cenu, gan arī vidējās algas pieaugumu valstī. Šāda indeksācija ne vien kompensēs pirktpējas samazināšanos inflācijas dēļ, bet arī nodrošinās pensiju reālo pieaugumu. Finanšu ministrija prognozē vidējās algas reālo pieaugumu turpmākajos gados 4-5% līmenī. Pagaidām tiek apsvērta iespēja no 2002. gada pensijas palielināt par 1/4 no šī reālās algas pieauguma. Vēlāk paredzams, ka tiks ņemta vērā 1/2 no vidējās algas reālās pieauguma.

Grozījumi likumos par sociālo apdrošināšanu

Ministru kabinets akceptēja grozījumus likumos par sociālo apdrošināšanu: likumā «Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām», likumā «Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam», likumā «Par maternitātes un slimības apdrošināšanu».

Likumos, kas skar sociālās apdrošināšanas pabalstus, tiks grozīta kārtība, kādā tiek aprēķināts vai ierobežots pabalstu apmērs atsevišķos gadījumos. Atbilstoši valdības lēmumam par atteikšanos no citu izdevumu saasaistes ar valstī noteikto minimālo mēnešalgu, Labklājības ministrija ierosināja pabalstu aprēķināšanu vai ierobežošanu atsevišķos gadījumos piesaistīt nevis minimālai algai, kā tas bija līdz šim, bet valstī vidējai sociālās apdrošināšanas iemaksu algai un tās pie-

augumam (vidējai algai valstī, no kuras veiktas sociālās iemaksas). Ministru kabinets grozījumus likumos atbalstīja, tomēr līdz laikam, kamēr uzlabosies situācija sociālās apdrošināšanas budžetā, pārejas noteikumos spēkā būtu norma par konstantu summu — 50 lati, no kuras veikt pensiju un pabalstu aprēķinu noteiktās situācijās.

Labklājības ministrija uzskata, ka garantijas un ierobežojumi, kas saistīti ar darba ienākumiem, ilgtermiņā nevar būt konstants lielums, jo jāņem vērā inflācija un valstī noteiktās vidējās sociālās apdrošināšanas iemaksu algas pieaugums.

Sociālās apdrošināšanas pabalstu un pensiju apmēru sasaiste ar konkrētu naudas summu nav raksturīga sociālās apdrošināšanas sistēmai, un tādējādi grauj sabiedrības atbalstu un ticību sociālās apdrošināšanas sistēmai, neveicina sociālās apdrošināšanas iemaksu veikšanu un nenodrošina sociālās apdrošināšanas stabilitāti.

Pastāvīgu konstantu garantiju un ierobežojumu noteikšana neatbilstu no iemaksām atkarīgas sistēmas principiem un laika gaitā zaudētu savu vērtību inflācijas dēļ, tāpat neveicinātu dalību sistēmā, līdz ar to neveicinot ieņēmumu palielināšanos budžetā.

Akceptētie likumu grozījumi būs godīgi attiecībā pret apdrošinātām personām, jo tie nepasliktinās nākamo pensionāru un pabalstu saņēmēju situāciju, salīdzinot ar pašreizējiem pensionāriem un pabalstu saņēmējiem, bet gan stimulēs iesaistīšanos sociālajā apdrošināšanā, kā arī veicinās precīzu ienākumu deklarēšanu un ieņēmumu palielināšanos budžetā.

Pieaugot vidējai sociālās apdrošināšanas iemaksu algai valstī, palielināsies izdevumi sakarā ar šādu garantiju un ierobežojumu ieviešanu, bet tas nozīmē, ka palielināsies vienīgi izdevumu daļa budžetā, jo, pieaugot algai, palielināsies arī ieņēmumi.

MUMS RAKSTA UN ZVANA

Novadnieki dzejas dienās Galēnos

Izglītības un zinātnes ministrijas Nekustamā īpašuma nodaļas vecākais speciālists Vitālijs Eiduks ir dzimis Galēnu pagastā zemkopju ģimenē Lapsās. Šoruden viņam apritēja apaļa mūža gadskārta, un šajās dienās sakarā ar J.Raiņa 135. dzimšanas dienu Vitālijs Eiduks sarīkoja skaistus dzejas svētkus Galēnu pamatskolā, kurā guvis ceļamaizi dzīvei un kurai palīdzējis izstrādāt un realizēt vairākus Kultūrkapitāla fonda konkursu projektus.

Vitālijs Eiduks ievēlēts par arodskolu Vecmeistaru padomes priekšsēdētāju, par novatorisku pieeju audzināšanas darbā saņēmis vairākas medaļas, savulaik — Nopelniem bagātā meistara nosaukumu. Strādājot IZM, viņš rūpējies par skolu materiālās bāzes nostiprināšanu, mācību un uzskates līdzekļu ražošanu un apgādi, viņam piešķirta IZM teicamnieka krūšu nozīme.

Dzejas dienās piedalījās Galēnos dzimušais filozofs un dzejnieks Roberts Mūks, dzejnieki Arnolds Auziņš, Valdis Rūja. Vitālijs Eiduks skolai dāvināja prāvus saini ar jaunākajām dzejas un prozas

● Dzejas dienu viesi Galēnos (no labās): dzejnieks Roberts Mūks, Galēnu pamatskolas latviešu valodas skolotāja Marta Binduka, dzejnieks Arnolds Auziņš, Vitālijs Eiduks, dzejnieks Valdis Rūja un skolas direktore Dzintra Priževote kapsētā pie Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieka Antona Eiduka atdusas vietas. Elzas Mūkas foto

grāmatām, tostarp paša iecerēto un sakārtoto «Sirdi ja pamatā liksi» (par arodizglītības celmlauzi Jāni Brodēli).

Skolēni dzejas dienu ciemiņiem pa-

sniedza rudens ziedus, grozus ar augļiem, kā arī katram pa siltam, ar Latgales rakstiem rotātam cimdu pārim.

Valdis Rūja

Ābolu kārotājs izdauza logu

Kādu dienu uz redakciju piezvanīja satraukta Jaunaglonas iedzīvotāja un lūdza palīdzēt. Viens no Aglonas internātgimnāzijas audzēkņiem izdauzījis viņas dzīvokļa logu. Skola uz cietušās sūdzību neesot reaģējusi, tā stāstīja zvanītāja.

«Novadniekam» ar Aglonas internāt-

gimnāzijas direktoru Didzi Vanagu izdevās sazināties tikai pēc pāris stundām, jo skolai tās pašreizējo apstākļu dēļ nav telefona. Didzis Vanags stāstīja, ka tiklīdz ziņa par notikušo nonākusi līdz viņam, sākusies lietas apstākļu noskaidrošana. Vainīgais, kāds 12. klases puisis, tūdaļ arī atzinies.

Esot gribējis nodauzīt ābolus no ābeles, kas gan pieder cietušajai, bet trāpijis logā.

Skola norīkoja meistaru, kurš iestikloja izdauzīto logu, vainīgais atvainojās cietušajai, bet par stikla vērtību nāksies maksāt puīša vecākiem.

L.Rancāne

Uzdot jautājumus un izteikt ierosinājumus «Novadniekam» var pa tālr. 22059.

Jautājums. Kad beidzot uz ceļa Livāni — Preiļi posmā no Rožupes līdz Preiļiem tiks uzkrāsota ass līnija? Ir rudens, agri satumst, tumšā diennakts laikā, miglā un lietū braukt ir ļoti grūti, jo nevar orientēties, kur ceļa vidus, kur mala. Bez tam no ceļmalas stabiņiem nozuduši gaismu atstarojošie elementi.

Atbild Latvijas Autoceļu direkcijas Preiļu nodaļas būvinženieris Gunārs Jakovels:

— Ass līniju uzkrāsosim tad, kad šim mērķim būs nauda. Bet pašlaik situācija ir tāda, ka no ceļu ikdienas uzturēšanai plānotajiem līdzekļiem neesam saņēmuši aptuveni 30 tūkstošus latu. Tas nozīmē, ka regulāri atjaunot ass līnijas krāsojumu varam tikai uz galvenajiem ceļiem: Rīga — Daugavpils un Rēzekne — Daugavpils tajos posmos, kas iet pa Preiļu rajona teritoriju. Pārējiem rajona ceļiem jāiztiek ar minimālu finansējumu. Ass līniju uzkrāsos tikai tajos posmos, kur ir jauns asfalta klājums, piemēram, uz ceļa Preiļi — Riebiņi. Viens kvadrātmeters krāsojuma, atkarībā no izmantotajiem materiāliem, izmaksā no 4 līdz 20 latiem. Pat tajā gadījumā, ja izmanto vislētākos materiālus, nepieciešams liels līdzekļu apjoms. Arī ceļmalas stabiņu gaismu atstarojošo elementu atjaunošana mazā finansējuma dēļ nav iespējama.

Sagatavoja L.Kirillova

Ar poti...

...pret ērcu encefalītu

Rēzeknes vides veselības centra Preiļu teritoriālās daļas ārste epidemioloģe **Svetlana Lioznova** informēja, ka šogad palielinājies to cilvēku skaits, kas inficēti ar Laima slimības bacili. Pērn bijuši pieci šādi gadījumi, bet šogad jau septiņi. Nav palaimējies Jersikas pagasta (divi saslimšanas gadījumi), Turku, Rožupes pagastu, Līvānu (2), Preiļu iedzīvotājiem, kas saslimuši ar Laima slimību. Ar ērcu encefalītu saslimis viens rajona iedzīvotājs. Salīdzinājumam — pērn nebija neviena šāda gadījuma, aizpērn — viens. Vides veselības centra Preiļu daļā no poliklīnikām saņemti 315 ziņojumi par ērcu piesūkušanos, tomēr Svetlana Lioznova uzskata, ka ērces piesūkušās biežāk. Ne jau katrs cilvēks šādos gadījumos meklē ārsta palīdzību.

Ērces ir aktīvas arī rudenī, praktiski līdz pat sniegam. Lai izsargātos no ērcu radītām nepatikšanām, pats drošākais ir vakcinēties. Tomēr vakcīnas paredzētas tikai pret encefalītu, tās nepasargā no saslimšanas ar Laima slimību. Šogad pavasarī pa divām bezmaksas potēm pret ērcu encefalītu saņēma 124 Turku pagasta bērni. Vakcīnas kā humānais sūtiņums pienāca no Nacionālā vides veselības centra ar konkrētu adresātu — Turku pagasts. Pēc gada šiem bērniem jāsaņem trešā pote. Pret encefalītu masveidīgi tika potēti zemessargi. Bet visi pārējie iedzīvotāji par maksu var potēties vides veselības centrā, poliklīnikās.

...pret difteriju

Kopš 1996. gada Preiļu rajonā nav konstatēti neviens saslimšanas gadījums ar difteriju. Sakarā ar to, ka četri Preiļu rajona jaunieši bija starp tiem Nacionālās aizsardzības akadēmijas kadeti, kuri bija saslimuši ar difteriju vai bija infekcijas nēsātāji, pārbaudītas viņu ģimenes. Tomēr starp jauniešu piederīgajiem nav konstatēti neviens slimnieks vai slimības nēsātājs. Šādu informāciju sniedza Svetlana Lioznova. Viņa nevarēja komentēt, kā tik liels skaits nesen skolu beigušu jauniešu, kas atbilstoši vakcinēšanas kalendāram saņēmuši visas potes, tajā skaitā arī pret difteriju, varēja ar to saslimt.

Pašvaldības uzņēmuma «Preiļu slimnīca» direktora vietniece, ārste infektoloģe **Jevģenija Džeriņa** informēja, ka poliklīnikā joprojām ik dienas darbojas potēšanas kabinets, kurā rajona iedzīvotāji bez maksas tiek vakcinēti pret difteriju. Kopumā valstī pieaugušo vidū imunizēti 76,7 procenti pieaugušo, taču Preiļu poliklīnikas apkalpojamajā teritorijā pret difteriju potes saņēmuši tikai apmēram puse iedzīvotāju.

Lai iegūtu imunitāti, precīzi jāievēro potēšanas kārtība. Ir jāsaņem trīs potes. Starp pirmo un otro poti intervāls ir viens līdz divi mēneši, starp otro un trešo — deviņi līdz 12 mēneši. Atkārtota pote (revakcinācija) jāsaņem ik pēc 10 gadiem. Pieaugušie vecumā no 30 līdz 59 gadiem ar difteriju saslimst visbiežāk, jo viņi nav saņēmuši revakcinācijas poti un ir zaudējuši imunitāti.

Difterijas ierosinātājs ir nūjiņveida baktērija, kas labi iztur izžūšanu, ir noturīga pret aukstumu, ilgi saglabājas uz priekšmetiem, kuri bijuši slimnieku lietošanā. Ar šo slimību var inficēties jebkur. Kopš 1993. gada Latvijā ar difteriju saslimuši gandrīz tūkstoš cilvēku. 85 no viņiem miruši. Arī J.Džeriņa nevarēja komentēt vairāk nekā 100 kadetu saslimšanu ar difteriju Nacionālajā aiz-

sardzības akadēmijā, un notikušais būtībā liek domāt par citiem slimības cēloņiem, nevis par vakcinēšanas trūkumu.

Tika hospitalizēti 108 Nacionālās aizsardzības akadēmijas kadeti un darbinieki. Par notikumu, ka kadeti ar difteriju saslimuši masveidīgi un pēkšņi, interesi izrādījuši arī Pasaules veselības organizācijas (PVO) eksperti. Labklājības ministrs PVO ekspertus uzaicināja ierasties Latvijā. Diemžēl kadeti pēc difterijas konstatēti sirdsdarbības traucējumi un iespējama arī invaliditāte.

Tomēr J.Džeriņa uzsvēra arī to, ka pats par sevi trīs vakcīnu kurss pret difteriju negarantē, ka cilvēks ir pasargāts no šīs slimības. Imunitātes izveidošanās pret difteriju ir atkarīga no katra organisma īpatnībām. Vienam sapotētajam cilvēkam izveidojas simtprocentīga imunitāte, otram tikai 70 vai 50 procentu, trešam — 30 procentu apmērā, bet vēl kādam citam neizveidojas nemaz. Pēc potēšanas kursa pabeigšanas, tas ir, pēc trešās potes cilvēkam ieteicams pārbaudīt savu imunitāti. Analīzes Latvijā tiek veiktas Nacionālajā vides veselības centrā, taču asinis paraugu nosūtīšanai uz pārbaudi var nodot katrā poliklīnikā, arī Preiļos. Asinis tiek ņemtas no vēnas. Jāatgādina, ka šāda analīze izmaksā samērā dārgi, vairākus latus, un to neapmaksā valsts. Ja tomēr cilvēks ir šķīries no saviem latiem, nodevis asinis analīzei un sagaidījis atbildi, no kuras izriet, ka pūles ir bijušas velūgas, imunitātes pret difteriju nav, un viņam joprojām pastāv risks saslimt, potēšanās kursu var iziet no jauna. Tomēr arī pēc atkārtotas vakcinācijas garantijas nav. Atliek sevi mierināt ar apziņu, ka darīts viss, un paaugstināt vispārējo organisma imunitāti. Vakcīnu ražotāji gan mierina, ka Latvijā lietotā difterijas vakcīna, ja to pareizi izmanto, aizsardzību nodrošina 90 līdz 95 procentos gadījumos.

...pret gripu

Iespējams, ka tajās pat laboratorijās, kurās tiek ražotas pretgripas vakcīnas, tiek izveidoti un palaisti brīvē arī gripas bacili. Vismaz arī daļa ārstu neoficiāli piekrīt šādam viedoklim. Diemžēl pasaule ir tāda, kāda tā ir. Un, lai paglābtos no gripas, kas patiešām nes ļoti smagus sarežģījumus ar veselību, visprātīgākais tomēr ir vakcinēties.

Vides veselības centra Preiļu daļas ārste epidemioloģe Svetlana Lioznova informēja, ka Nacionālais vides veselības centrs šogad nav noslēdzis līgumu par vakcīnu iegādāšanos, tāpēc šajā iestādē pret gripu nevarēs vakcinēties.

Pašvaldības uzņēmuma «Preiļu slimnīca» direktora vietniece J.Džeriņa savukārt informēja, ka uzņēmumam nav līdzekļu vakcīnu iepirkšanai. Tomēr tās var pasūtīt. Ja cilvēks vēlas sevi un savu ģimeni pasargāt no gripas, viņam jāgriežas poliklīnikā un vakcīna jāpieteic. Pēc tās saņemšanas varēs potēties.

Savukārt atsevišķās privātpoliklīnikās pretgripas vakcinēšana jau uzsākta.

Latvijā šogad pieejamas divas pretgripas vakcīnas — Beļģijas firmas *Smith Kline Beecham* un franču *Aventis Pasteur*. Kā uzskata infektologi, beļģu vakcīnas efektivitāte ir 95, franču — 89 procenti. Optimālais vakcinēšanas laiks ir septembra beigās, oktobris un novembra sākums. Sava veselība ir katrā pašā rokās, un medicīnas iestādē pirms vakcinēšanās vajadzētu paaugstināt interesi, vai tā ir šī gada vakcīna. Pērnā gada vakcīnas nav derīgas. Vakcīnai ir jāglabājas ledusskapī, bet ārstniecības kabinetam jābūt sertificētam.

L.Rancāne

Ievieš bezmaksas informatīvo tālruni reimatisma slimniekiem

Lai apkopotu informāciju par pacientiem, kuri cieš no locītavu iekaisumiem, kā arī informētu par reimatoloģisko bistamību un to ārstēšanas iespējām, ir izveidots projekts «Kustības bez sāpēm», kas apvieno Latvijas Reimatologu asociāciju un Latvijas Kaulu, locītavu un saistaudu slimnieku biedrību (Reimatiķu biedrību). 12. oktobris ir pasaules reimatisko slimnieku diena, kas tiek atzīmēta jau daudzus gadus citur un šogad pirmo reizi — arī Latvijā.

Šā projekta ietvaros **no 25. septembra līdz 20. oktobrim ir izveidots bezmaksas informatīvais tālrunis — 8001008** — zvanot pa kuru, pēc informatīvas palīdzības varēs vērsties ikviens, kas cieš no hroniskām vai akūtām sāpēm locītavās, kaulos vai mugurā. Tālrunis darbosies **darba dienās no pulksten 15.00 līdz 19.00**. Kvalificēti mediķi sniegs informāciju par to, kā rīkoties un kur vērsties pēc palīdzības reimatisko sāpju gadījumā. Tāpat cilvēkiem būs iespējams uzzināt par iespējamām sekām, ja slimība netiek laikus atklāta un uzsākta kvalificēta ārstēšana, kā arī iespējām ar Latvijas Reimatiķu biedrības starpniecību noskaidrot, kā palīdzēt slimniekiem un invalīdiem integrēties sabiedrībā un sadzīvot ar slimību.

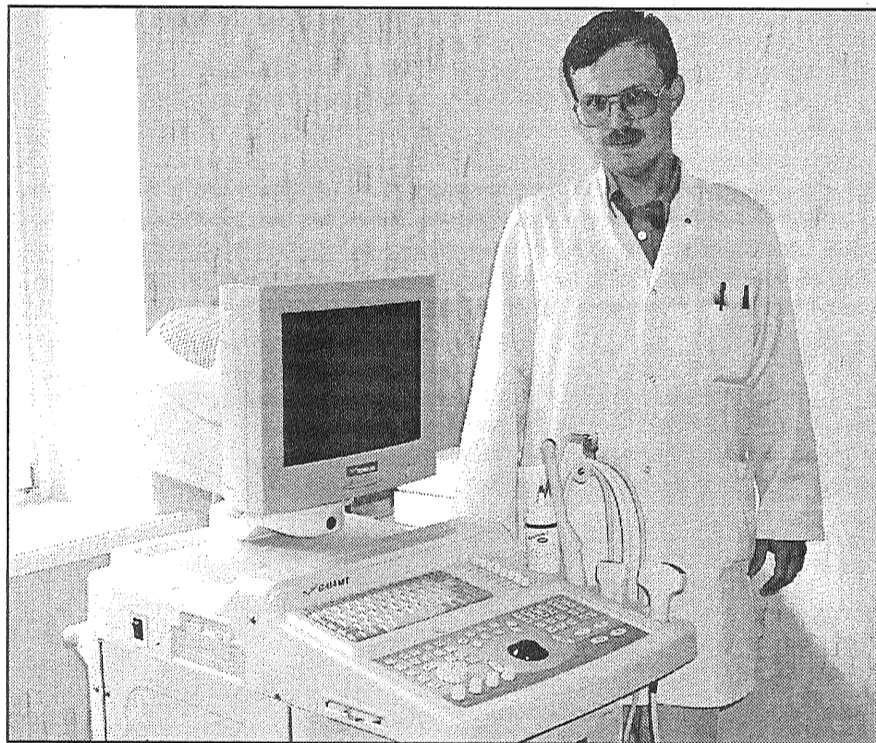
Lai arī reimatiskās slimības nav sociāla problēma, to radīto komplikāciju ārstēšana prasa ne tikai savlaicīgu diagnostiku, bet arī tuvinieku sapratni. Tāpat cīņā ar šīs grupas slimībām nepieciešamas zināšanas medicīnā, sociālajā un juridiskajā jomā, kā arī valsts struktūru palīdzība, kas ļautu cilvēkiem pašiem iespējami efektīvāk cīnīties ar šo slimību un bez problēmām iekļauties sabiedrībā.

Latvijas Reimatologu asociācijas prezidente, profesore Daina Andersone stāsta, ka viena no izplatītākajām reimatisma slimībām ir osteoartrīts (deformējošā artroze), ar kuru Latvijā pēc aptuveni aprēķiniem slimo 300 tūkstoši cilvēku jeb 12 procenti iedzīvotāju. Lai gan šī slimība ir ļoti nopietna, daudzi cilvēki uzskata, ka muguras un locītavu sāpes nav nekas nopietns. Osteoartrīts, kas tautā tiek saukts par arthrozi, ir locītavu skrimšļa samazināšanās un pastiprināta kaulaudu veidošanās, kā rezultātā pacientam sāp un iekais locītavas, samazinās to kustīgums un iespējama arī locītavu deformēšanās.

Sīkāka informācija pa tālr. 7242393, 9123038.

Daiga Bluķe, P.R.A.E. sabiedriskās attiecības projektu vadītāja

Preiļu slimnīca iegādājusies modernu sonogrāfu

● Ārsts Jurij Kirsanovs iepazīstas ar jauno iekārtu. Foto: M.Rukosujevs

Lidija Kirillova

Preiļu slimnīcā uzstādīts un sācis darboties nupat iegādātais sonogrāfs «Sonoace 8800». Jaunā iekārta ražota Austrijas firmā «Kretztechnik» un izmaksājusi 35 tūkstošus latu, kredītu Preiļu slimnīcai vajadzēs nomaksāt divu gadu laikā.

Kā «Novadniekam» pastāstīja Preiļu slimnīcas direktors Jānis Anspoks, diagnostiskās aparatūras uzstādīšana dos iespējas Preiļu rajona iedzīvotājiem saņemt izmeklējumu rezultātus ātrāk un lētāk nekā tas bija iespējams līdz šim. Tik jaudīgas un modernas iekārtas rajonā līdz šim nav bijis, tāpēc gadījumos, kad mūsu slimnieki devās uz konsultācijām Rīgā vai kur citur, mediķi nozīmēja atkārtotu pārbaudi. Tagad katram pacientam tiks izsniegts arī krāsains izmeklējuma attēls.

Ar sonogrāfu strādās ārste Svetlana Morozova un Jurij Kirsanovs. Daktere Morozova veiks ginekoloģiskos izmek-

lējumus, bet dakteris Kirsanovs izmeklēs vēdera dobuma un virspusēji novietotos orgānus. Ar «Sonoace 8800» būs iespējams pārbaudīt arī vairogdziedzeri, priekšdziedzeri vīriešiem un izdarīt krūšu izmeklējumus sievietēm. Līdz šim Preiļos šos pakalpojumus saņemt nevarēja. Modernajai iekārtai ir arī arhivācijas programma, kas nozīmē, ka ārsti visus izmeklējumus varēs saglabāt datora atmiņā un laika gaitā, veicot pacienta ārstēšanu, salīdzināt, pastāstīja ārsts Jurij Kirsanovs.

SIA «Amerilat MD», kas piegādāja un uzstādīja jauno sonogrāfu, veiks arī tā apkopi. Pacientiem turpmāk būs vajadzīgs tikai ģimenes ārsta norīkojums uz pārbaudi. Pierakstīšanās izmeklēšanai notiks reģistratūrā. Kā paskaidroja slimnīcas direktors Jānis Anspoks, pacienta līdzmaksājums noteikti būs par vienu vai diviem latiem mazāks nekā kaimiņu pilsētās Jēkabpilī un Daugavpilī. Bez ģimenes ārsta norīkojuma izmeklēšana būs aptuveni 3 latus dārgāka.

KULTŪRA

Trīsdesmit sestais septembris ar Raiņa dzejas dienām

Lidija Kirillova

22. septembra pievakarē Preiļos bijušā sadzīves pakalpojumu kombināta sarakojumu zālē pulcējās tie preiļieši, kuri par svētu lietu uzskata ikviena kultūras pasākuma apmeklējumu. Bet šoreiz bija īpašs notikums — Latvijā un Preiļos jau trīsdesmit sesto septembri pēc kārtas atnākušas dzejas dienas.

Raiņa Literatūras un mākslas muzeja direktora vietniece filiāļu jautājumos Gaida Jablonska un Eduarda Smiļģa teātra muzeja direktora vietniece Margita Vārpiņa kopā ar Nacionālā teātra aktieriem Rasmu Garni, Zani Jančevsku, Hariju Hiršu un Jāni Skani telpā radīja to gaisotni, bez kādas nav iedomājamas atmiņas par Raiņa dzeju, par gadiem, ko dzejnieks pavadīja Nacionālā teātra direktora amatā, par teātri un dzeju kopumā. Gaidas Jablonskas stāstījumu par Raini un Jasmuižu papildināja aktieru lasītā dzeja un viņu dziedātās dziesmas.

Kā klausītājiem atzinās aktieris Jānis Skanis, apmeklējot dzejas dienu sarakojumu Raiņa muzejā Jasmuižā, ielūkojoties cilvēku sejās, rodas pārlicība, ka tas laiks, kad cilvēkiem bija absolūti vienaldzīga jebkāda «pantiņu skaitīšana», pagājis. Sarakojumos arvien biežāk manāmi jaunieši, laikam jau visas modernās lietas, kas liekas gan vilinošas, bet atstāj neskartu cilvēka dvēseli, paiet nostāk, atstājot vietu patiesai mākslai, mūzikai, dzejai, arī teātrim.

● Nacionālā teātra aktieri Rasma Garne, Zane Jančevska, Jānis Skanis un Harijs Hiršs pēc uzstāšanās atzinās, ka turpmāk viņiem Preiļi būs pilsēta, kurā dzīvo draugi un sirsnīgi aktieru talanta cienītāji. Foto: T.Elste

Neparastā izstāde pulcina daudz skatītāju

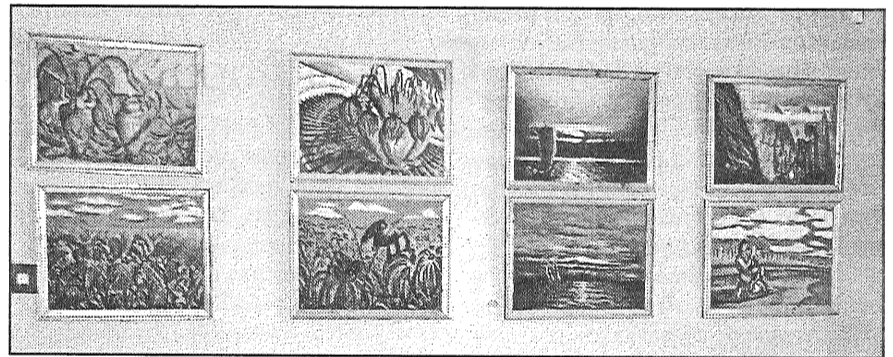
Lidija Kirillova

Daudz dažāda vecuma skatītāju pulcina salonā «Foto Maks» ierīkotā Eduarda Rimšas zīmējumu izstāde. Kā «Novadniekam» pastāstīja salona īpašnieks Igors Pličs, ideju rīkot neparasto izstādi esot piedāvājis Aglonas lauku slimnīcas direktors Vadims Krimāns. Viņš ir Eduarda Rimšas ārsts un atbalslītājs.

Izstādē redzami Eduarda Rimšas labākie darbi. Goda vietā Latvijas valsts prezidentes Vairas Viķes-Freibergas portrets. Pēc publikācijas par Eduardu un viņa dzīvesstāstu «Novadniekā» par neparasto mākslinieku uzrakstīja arī laikraksta «Vakara Ziņas» žurnālisti. Drīz pēc tam Eduards saņēma vēstuli no Valsts prezidentes kancelejas. Tajā pausta visdziļākā cieņa cilvēkam, kurš par spīti grūtai slimībai saglabājis optimismu un cīņassparu.

«Jūs esat iemācījies pretoties liktenim un kļuvis par iedvesmas un spēka avotu daudziem veseliem. Mēs patiesi priecājamies par jūsu sasniegumiem un vēlam arī turpmāk daudz spēka un izturības,

● Ieraugot savu portretu, Valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga to atzinīgi novērtēja un sūtīja Eduardam Rimšam daudz sirsnīgu sveicienu un laba vēlējumu. Ikviens izstādes apmeklētājs var pārlicināties, ka vienlīdz interesanti ir arī pārējie neparastā mākslinieka darbi. Foto: M.Rukosuļevs

tikpat daudz dzīvesprieka un radošas enerģijas!», teikts Valsts prezidentes padomnieces Daces Dūzes parakstītajā vēstulē. Kā dāvanu un sirsnīgu piemiņu

Valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga Eduardam Rimšam atsūtīja savu fotoportretu, kuru Eduards kopā ar zīmējumu albumu pievienojis ekspozīcijai.

Svētki Vārkavā

Antons Rancāns

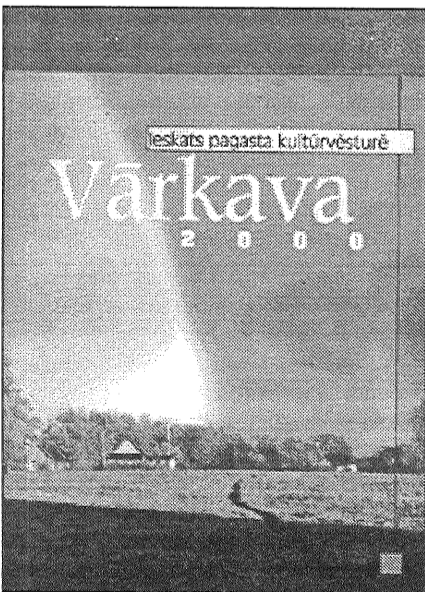
Pirmo reizi Vārkavas pagasta vēsturē 22. septembrī bija Dzejas dienas. Klausītājus pulcēja tikšanās ar novada dzejniekiem. Vārkavietis dzejnieks, publicists, pedagogs Alberts Spoģis, kurš dzīvo Minsterē (Vācijā), prezentēja savu piekto dzejoļu grāmatu «Boltos dūmas», kas iznākusi Latgales Kultūras centra izdevniecībā Rēzeknē. Pirmo reizi tika atvērta krāsaina brošūra par pagasta kultūrvēsturi «Vārkava 2000». Šim notikumam par godu pagasta kultūras namā atvērta pastāvīga kultūrvēstures ekspozīcija kā topošā novadpētniecības muzeja aizsākums. Bet vecajā pagastnamā, kurā pēc rekonstrukcijas atrodas pagasta padome, — ekspozīcijas gan par tagad rakstošajiem, gan mirušajiem dzejniekiem Albertu

● Iznākusi krāsaina brošūra par Vārkavas pagasta kultūrvēsturi «Vārkava 2000».

Spoģi, Venerandu Zepu, Normundu Dimantu, Antonu Rancānu, Eināru Pelšu, Dzērksteņu, Naaizmērstuli, Kārli Priedīti, Voldemāru Romanovski, Jāni Gurgonu un citiem. Savu dzeju lasīja, par A.Spoģa dzīvi un literāro darbību stāstīja pazīstamais dzejnieks Andris Vējāns.

Savukārt par rajonā pirmās pagastu kultūrvēstures aprakstu sērijā iznākušās brošūras par Vārkavu (iznākusi ar Kultūrkapitāla fonda un vairāku rajona iestāžu un uzņēmumu atbalstu) tapšanu stāstīja pagasta padomes priekšsēdētājs Artūrs Štagars, tās projekta vadītāja Aija Bitinas un teksta autore Inta Klindžāne. Tik svarīgā notikumā kā Dzejas dienas un grāmatu atvēršanas svētki klāt bija arī apkaimes pagastu — Rožkalnu, Upmalas un Sutru padomju priekšsēdētāji Astrīda Spuriņa, Pēteris Bondars un Antons Znotiņš.

Svētkus ar muzikāliem un literāriem priekšnesumiem kuplīnāja Vārkavas vidusskolas un Vārkavas pamatskolas jaunie pašdarbnieki, folkloras kopa «Madarenis».

Krievu cilvēks, kas runā latviski, nevis pārlatviskots krievs

Livija Rancāne

Preiļu 2. vidusskolā izveidotas divas 10. klases, kurās mācības notiek latviešu valodā. Pirms trijiem gadiem pirmo reizi tika nodibināta viena 10. klase, kurā mācību priekšmetus varēja apgūt latviešu valodā. Otrās 10. klases skolēni mācījās krievu valodā. Tagad šie skolēni tikuši jau līdz izlaiduma klašu godam. Arī abas vienpadsmitās klases nodibinātas pēc tāda paša principa — 11.a klasei mācības notiek latviešu, 11.b — krievu valodā. Bet šogad skola saņēma 39 iesniegumus ar lūgumu uzņemt 10. klasē ar apmācībām latviešu valodā un sešus iesniegumus no tiem, kuri mācības vidusskolā vēlējas turpināt krievu valodā. Gandrīz visi iesniegumi bija no pašu vidusskolas 9. klases absolventiem, kas līdz tam mācījās krievu valodā.

— Ar sešiem skolēniem vien klasi izveidot nevarējām, — «Novadniekam» teica skolas direktors Oļegs Hļebņikovs.

— Trīs no viņiem pieņēma piedāvājumu mācības turpināt latviešu valodā, bet trīs no skolās aizgāja. Taču man ir informācija, ka viņi iestājušies skolās, kurās mācības notiek latviešu valodā. Pirms mācību gada sākuma 25. augustā notika skolēnu un vecāku kopsapulce, kurā vecākus informējām par šo situāciju, ka mācības 10. klasēs notiks latviešu valodā. Vecāki izteica pilnīgu sapratni un atbalstu.

Daudzveidīgs ir Preiļu 2. vidusskolas audzēkņu sastāvs pēc tautībām. Krievu plūsmā no 469 skolēniem mācās 40 latvieši, 399 krievi, 17 čigāni, pieci — poļi, divi — ukraiņi, divi vācieši, viens baltkrievs un trīs vēl dažādu citu tautību pārstāvji. Latviešu plūsmā (vidusskolas klasēs) mācās 69 skolēni, no kuriem 15 ir latvieši, trīs baltkrievi un 51 krievs. Tātad 54 jaunieši apzināti pieņēmuši radikālu lēmumu mainīt savu mācību valodu un ir gatavi nebūt ne vieglajam sākumam. Ko šie skolēni saka par savu izvēli?

Dmitrijs Jakovļevs:

— Es pats izlēmu, ka mācīšos valsts valodā un tā arī rakstīju iesniegumā. Uzskatu, ka tas ir labākais veids, kā apgūt latviešu valodu. Mani vecāki ir krievi, un mājās mēs runājam krieviski. Vecāki atbalstīja manu izvēli. Atsevišķus priekšmetus: mūziku, sportu, ekonomiku jau pa-

● Preiļu 2. vidusskolas 10. a un 10. b klase izvēlējās mācības latviešu valodā. Attēlā: 10. a klases skolēni Igors Dementjevs, Sergejs Kuzmins, Viktorija Petrova, Jekaterina Čistjakova, Jeļena Vucāne, Olga Šaginova, Dmitrijs Jakovļevs, Karina Koļesņikova, Renāte Avdejeva, Vjačeslavs Koļesņikovs, Jeļena Kudrjašova, Inga Vasiljeva, Irina Kaļinova, Alina Ivanova, Aleksandra Petrova kopā ar audzinātāju Ritu Lazdu. Foto: M.Rukosjuvs

matskolas klasēs mācījāties latviešu valodā, protams, arī latviešu valodu. Nevaru apgalvot, ka pašlaik ar mācībām iet viegli, jo latviski mācāties vēl tikai ceturto nedēļu. Starpbrīžos savā starpā runājam krievu valodā.

Vjačeslavs Koļesņikovs:

— Arī es un mani vecāki pēc tautības ir krievi. Tētis un mamma bija ļoti priecīgi, ka vidusskolā es mācīšos latviešu valodā. Es pats brīvprātīgi rakstīju iesniegumu, ka vēlos mācīties klasē, kurā mācības notiks latviešu valodā. Es to izvēlējos, lai labi apgūtu mūsu valsts valodu. Vēlāk dzīvē tā man būs vajadzīga. Es nebaidos zaudēt krievisko identitāti, jo es taču neaizmirsīšu savu dzimto valodu.

Aleksandra Petrova:

— Pēc 12. klases es gribu iestāties kādā no Latvijas augstskolām, tāpēc man ir vajadzīga latviešu valoda. Arī mani vecāki ir krievi. Ģeogrāfiju, bioloģiju, ķīmiju māca skolotāji, kas pēc tautības nav latvieši. Arī viņiem pa reizei nākas ielūkoties vārdnīcā, lai varētu mums labi izskaidrot. Bet pierakstus cenšos veikt latviešu valodā.

Jekaterina Čistjakova:

— Mana māte kādreiz arī mācījās latviešu skolā, kaut pēc tautības ir krieviete. Viņa atbalstīja manu nodomu mācīties latviešu valodā. Jau 9. klasē biju cieši apņēmies, ka mācīšos vai nu latviešu skolā, vai arī latviešu klasē.

Abu desmito klašu audzinātāja Rita Lazda:

— Skolēni pa klasēm tika sadalīti atbilstoši latviešu valodas zināšanām. Vienā ir tie, kuriem šajā priekšmetā 9. klasē bija augstākas atzīmes, otrā — ar nedaudz zemākām. Es neņemos apgalvot, ka ir viegli. Piepūle un neatlaidība tādos priekšmetos kā bioloģija, ķīmija, fizika vajadzīga mācoties pat dzimtajā valodā. Daļa stundu 10.b klasē notiek pēc bilingvālās metodes, tas ir, skolotājs vielu skaidro gan latviešu valodā, gan arī pārtulko krieviski. No skolotājiem tas prasa lielāku piepūli, jo jāprot vielu vienlīdz labi izskaidrot abās valodās. Tomēr domāju, ka pirmā pusgada laikā ar latviešu valodu viss būs pilnīgā kārtībā.

Preiļu 2. vidusskolas direktora vietniece Lilita Baško, bilingvālās apmācības koordinatore uzskata, ka skolas mērķis nav pārlatviskot krievus, bet audzināt izglītus krievu jauniešus, kuri labi zina savas tautas kultūru un apgūst valsts valodu, kā arī cieņā pret latviešu tradīcijām.

Lilita Baško:

— Atsevišķu priekšmetu mācīšanu latviešu valodā eksperimenta veidā uzsākām jau tad, kad tas vēl nebija paredzēts Izglītības likumā. Pirms gadiem septiņiem astoņiem latviešu valodā sāku mācīt vēsturi. Oficiāli bilingvālā apmācība sākta pirms diviem gadiem, bet praktiski tā darbojas piecus gadus. Izveidotas vairākas

klases, kurās latviešu valoda tiek apgūta padziļināti, latviešu valodā mācot vairāk priekšmetu nekā citās. Raksturīgi ir tas, ka stundas skolotāji māca latviešu valodā, bet bērni atbild tā, kā tajā brīdī viņiem ir vieglāk. Arī skolas direktors strādā pēc bilingvālās sistēmas, 6.a un 7.a klasē mācot matemātiku. Līdz šim skolā nebija tāda priekšmeta kā latviešu literatūra. Tomēr skolēniem, kas nolemj vidusskolā mācīties pēc latviešu programmām, tas rada problēmas, jo viņi nepazīna latviešu literatūru. Tāpēc šogad skolā eksperimenta veidā ieviešām latviešu literatūras stundas. Programmas vēl jādod akreditēšanai un licencēšanai.

Kopā ar Preiļu 1. pamatskolu esam iesaistījušies Sorosa fonda projektā «Atvērta skola» par starpkultūru izglītības problēmām. Bez tam mūsu skola ir likusi par sevi manīt ar to, ka starp vairāk nekā 1000 Latvijas skolām esam to 47 vidū, kas atzītas par balsta skolām bilingvālās apmācības organizēšanā. Tādējādi novērtēts mūsu darbs desmit gadu garumā.

Šogad beidzu maģistratūru, un mana maģistra darba tēma bija «Skolas loma skolas vecuma cittautiešu integrācijas procesā». Ārpusstundu pasākumi notiek gan krievu, gan latviešu valodā, ievērojot vienas un otras tautas tradīcijas. Šogad pirmo reizi vidusskolas mācību plānos paredzēts individuālais un grupu darbs, dotas stundas pedagogiem, kurās pēc izvēles var papildus apgūt latviešu valodu.

Padziļinot valsts valodas apgūšanas iespējas, mēs novēršam arī mūsu audzēkņu aizplūšanu uz Preiļu 1. pamatskolu. Uzskatu, ka pamatskolas klasēs bērnam ir jādzīvo savā vidē, jāapgūst sava kultūra. Ir arī tādi gadījumi, ka pēc kāda gada mūsu bijušie audzēkņi no pamatskolas atgriežas atpakaļ. Piemēram, kāds bērns no krievu ģimenes tika iekārtots latviešu skolas 1. klasē. Gadu nomocijās un tagad uzsāka mācības no jauna 1. klasē mūsu skolā.

Savulaik valsts solīja piemaksu bilingvālās apmācības skolotājiem. Diemžēl viņi saņēma tikai tik, cik varēja atļauties skola ar tiem 10 procentiem no algu fonda, kas paredzēti par darba kvalitāti. Šogad, kā redzams, nebūs piemaksas pat tiem skolotājiem, kas māca latviešu valodu, nerunājot nemaz par bilingvālās apmācības pedagogiem.

Raibās dzejas dienas Preiļu 1. pamatskolā

Jau daudzus gadus Preiļu 1. pamatskolā dzejas dienas tiek apvienotas ar ziedu dienām, kad skolā bērni salnu neaizspēto skaistumu no dārziem nes uz skolu un veido kompozīcijas. Tiek pie-

meklētas attiecīgas dzejas vārsmas, un vienu no septembra nedēļām visa skola dzīvo kopā ar ziediem un dzeju.

Šogad skolā notika «Raibās dzejas dienas». Sākumskolas bērni uz skolu atnesa raibraibos pušķus, kas tika novietoti pirmā un otrā stāva gaitenī uz palodzēm.

Savukārt 5.-9. klašu skolēniem uzde-

vums bija citādāks. Visas «a» klases kompozīcijām izmantoja ziedus baltā krāsā, «b» — zilā un violetā, «c» — sarkanā un sārtā, bet «d» — oranžā un dzeltenā krāsā. No pušķiem un kompozīcijām skolas vestibālā tika izveidoti ziedu kārtējumi četrās krāsās. Par tiem bija iespēja papriecāties arī Latvijas skolu direktoriem, kas Preiļos ieradās uz skolu vadītāju sporta sacensībām.

Ziedu kārtējumiem bija piemēklētas dzejas rindas par attiecīgajām krāsām, kas tika uzrakstītas uz zila taureņa, uz sārta ābola. Skolēni arī paši rakstīja jaunrades darbus — dzeju, prozu.

Tagad skola gatavojas Miķeļdienas atzīmēšanai. Sākumskolas klases veido dārzenu un augļu izstādes.

Seko olimpiādes notikumiem

Preiļu 1. pamatskolas vecajā sporta zālē Sidnejas olimpisko spēļu laikā novietots televizors. Tie skolēni, kam ir brīva stunda, vai arī starpbrīžos var skatīties olimpisko spēļu translāciju no Sidnejas. Interese ir liela, un pie televizora vienmēr atrodams pulciņš līdzjutēju.

Ekskursijas, pārgājieni un klašu vakari

Septembra saulainās dienas Preiļu 1. pamatskolas klases izmanto pārgājieniem un ekskursijām. Katra klase pati izvēlas maršrutu un veidu, kā doties ekskursijā. Piemēram, 8.b klase ar velosipēdiem devās uz Aglonu. Ar viņiem kopā brauca audzinātāja Laila Vibornā un direktora vietniece Iveta Belousova, bet kāda no māmiņām braucējus pavadīja automašīnā. 7.b klase ar audzinātāju kājām devās uz Gailišu ezeru, bet 7.a klase pārgājiena dienu pavadīja zemesargu mācību teritorijā pāris kilometru attālumā no Preiļiem. 9.c klase gatavojas ekskursijai uz Cēsīm, bet 9.b klases skolēni nolēmuši braukt divu dienu ekskursijā pa Ziemeļvidzemi ar nakšņošanu Ainažos.

Notiek arī pirmie klašu vakari šajā mācību gadā. Bet deju skolotāja Ilze Broka pagājušajā piektdienā uz groziņballi aicināja visus savus dejojotājus. Tie bija deju kolektīvi no pamatskolas, no Preiļu Valsts ģimnāzijas, kā arī «Elīza» un «Elizīte» no rajona bērnu un jauniešu centra. Visiem kopā aizvadītajā vasarā piedzīvots tik daudz — nogurdinoši mēģinājumi, uztraukumi skatēs, dziesmu un deju svētki.

Livija Rancāne

● Krāsū tonī, ziedi un dzejas rindas Preiļu 1. pamatskolas vestibālā piesaistīja ikviena ienācēja uzmanību.

Foto: M.Rukosjuvs

Preiļu zemessargi noslēguši mācību gadu

Antons Rancāns

Ar 35. un Rēzeknes 36. bataljona kopīgām mācībām aizvadītajās brīvdienās noslēdzās 2000. gadam iepānotā programma teorētisko zināšanu apguvē, taktikā, kartogrāfijā, ieroču mācībā, pirmās palīdzības sniegšanā, kā arī militāro iemaņu praktiskajā pielietojumā. Zemessargi atbildēja uz testu jautājumiem, piedalījās kopīgā taktiskā uzdevuma risināšanā. *Fabula: Rēzeknes pierobežas mežos ielauzies pretinieks rotas sastāvā un uz ilgāku darbību, par ko liecina izlūku atklātie štābs, lauku virtuves apmetne un sanitārā telts, kā arī vairāku vieglo un dažādas nozīmes smago automašīnu slēptuves. Teritorijas saimniekiem jāiznīcina nelūgtie viesi.*

Saskaņā ar kaujas uzdevumu 35. bataljonam noliktajā vietā bija jāierodas ap dienas vidu, līdz tumsai jāiekārto bāzes, slēpņi, jāuzstāda apsardzes posteni, jāizpēta, cik spēku ir «pretinieku» — 36. bataljona rīcībā. Noskaidrojās, ka viņi savākuši vairāk nekā 100 vīru, kuriem mūsu «desanta» vienība jāiznīcina.

Diena bija skaista, saulaina. Bet nakts izrādījās auksta (četri grādi zem nulles), tikai uz rīta pusi caur zariem sāka spīdēt mēness. Kritošās lapas, dzīvnieku rosība tumšā lika ieklausīties, vai nav dzirdami soļi.

Uzbrukums sākās ap saullēktu, karojo-

šās puses «kontaktā» nonāca pēc pulksten sešiem rītā. Kad mežā apklusā šāvieni brāzmas, starp kokiem izklīda pulvera dūmi, mēs bijām «iznīcināti». «Zaudējumu» pārbaude, izklīdēto sanāksšana nosacītajās vietās, un klāt bija arī sātīgu pusdienu reize. Dažām vienībām vēl bija jāizpilda atsevišķi uzdevumi, tad visiem jāatgriežas dislokācijas vietās un jāiztīra ieroči. Noslēgumā — mācību kopsavilkums, komandieru aizrādījumi un uzmundrinājumi, un atgriešanās pie ikdienas pienākumiem. Tās bija pirmās kopīgās kaimiņu bataljonu mācības.

Par mācību gadu kopumā un noslēguma «karu» «Novadniekam» pastāstīja Zemessardzes Preiļu 35. bataljona komandieris, zemessardzes kapteinis **Donats Valainis**:

— Noslēguma nodarbībās abas dienas mūsu štābā bija Zemessardzes Latgales 3. brigādes komandieris zemessardzes kapteinis Aivars Valinieks un štāba priekšnieks zemessardzes leitnants Dainis Mikanovs. Viņi norādīja uz nepilnībām, ko nāksies labot nākamo mācību laikā, atzīmēja, ka bataljons kaujas gatavībā un meistarībā krietni audzis. Šis gads Latvijas Zemessardzei bija devītais tās pastāvēšanas laikā. Nākamais lielais pasākums mūsu bataljonam — gadskārtējie Lāčplēša dienas svētki 11. novembrī, kad godināsim veterānus, sporta, mācību un kaujas teicamniekus.

● Slēpņa ugunsliņijā izvirzījušies zemessargi Rūdolfs Paeglis (no kreisās) un Pēteris Grauziņš.

● 35. bataljona štāba rotas (komandieris ZS virsniekvietnieks Jānis Upenieks) vads plāviņā tīra ieročus. Foto: A.Rancāns

Sakropļo kaķi

Limbažu rajona policijā ierosināta krimināllieta par nežēlīgu izturēšanos pret dzīvnieku — par kaķa sakropļošanu.

13. septembrī Limbažos tika atrasts kaķis ar salauztu žokli un izrautu aci. Rajona veterinārajā pārvaldē dzīvniekam tika sniegta palīdzība, pēc tam kaķis tika nodots saimnieces aprūpē. Līdz šim vienīgā reize, kad Latvijā ierosināta krimināllieta par nežēlīgu izturēšanos pret dzīvniekiem, bija gadījumā ar Skrīveru pagasta zemnieces Astrīdas Bušmeis-

teres zirgiem.

Šī gada 1. janvārī stājies spēkā dzīvnieku aizsardzības likums, kas aizliedz dzīvnieku mocīšanu, spīdzināšanu un sakropļošanu. Arī Krimināllikuma 230. pants paredz, ka par cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvniekiem, kā rezultātā tie gājuši bojā vai sakropļoti, vai par dzīvnieku spīdzināšanu soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz četriem gadiem, arestu vai naudas sodu līdz 80 minimālajām mēnešalgām, ar mantas konfiskāciju vai bez tās.

Preiļu rajona tiesā

Lietas par soda veida maiņu

5. septembrī Preiļu rajona tiesa izskatīja 1946. gadā dzimušā līvānieša Vitālija Belova lietu par soda veida maiņu. Ar Preiļu rajona tiesas 2000. gada 30. maija spriedumu Vitālijs Belovs pēc Krimināllikuma 175. panta 1. daļas bija sodīts ar naudas sodu triju minimālo mēnešalgu apmērā (150 lati). Naudas sodu Vitālijs Belovs netika samaksājis, arī mantas, uz kuru vērst piedziņu, sodītajam nav. Preiļu tiesu izpildītāju kantoris lūdza nenomaksāto soda naudu aizstāt ar arestu. Tiesa nosprieda sodīt Vitāliju Belovu ar arestu uz 30 dienām.

14. septembrī izskatīta 1968. gadā dzimušā Rušonas pagasta iedzīvotāja Andra Sudnika lieta par soda veida maiņu. Andris Sudniks ar Rēzeknes tiesas 1999. gada 31. maija spriedumu pēc Krimināllikuma 262. panta bija sodīts ar naudas sodu piecu minimālo mēnešalgu (250 lati) apmērā, atņemot transporta līdzekļa vadīšanas tiesības uz trim gadiem. Ar spriedumu naudas soda nomaksāšana bija atlikta līdz 2000. gada 1. jūnijam, bija atļauts maksāt pa daļām. Līdz šī gada 22. augustam bija samaksāti tikai 19 lati. Mantas arī nekādas nav. Preiļu tiesu izpildītāju kantoris lūdza tiesu nenomaksāto soda naudu aizstāt ar arestu. Tiesas dienā Sudniks bija samaksājis vēl 27 latus. Tāpēc tiesa nosprieda naudas sodu par atlikušajiem 204 latiem aizstāt ar 41 dienu ilgu arestu.

19. septembrī tiesa izskatīja 1978. gadā dzimušā Upmalas iedzīvotāja Sanda Poplavskā lietu par soda veida maiņu. Ar tiesas 2000. gada 7. janvāra spriedumu Sandis Poplavskis bija sodīts ar naudas sodu sešu minimālo mēnešalgu (300 lati) apmērā. Līdz šī gada 14. septembrim vēl nebija samaksāti 60 lati. Tādēļ 14. septembrī pēc Preiļu tiesu izpildītāju kantora iesnieguma Poplavskim naudas sods tika aizstāts ar arestu uz 12 diennaktīm. Bet sakarā ar to, ka 18. septembrī iztrūkstošā daļa jau bija samaksāta, tiesa atbrīvoja Sandi Poplavski no aresta.

Sodīts «daudznozaru» speciālists

19. septembrī tiesa izskatīja 1974. gadā dzimušā līvānieša Jāņa Lietaunieka krimināllietu. 1996. gada septembrī viņš nodibināja daudznozaru individuālo uzņēmumu «SIAT L», kurš atradās Līvānos

un nodarbojās ar kokmateriālu realizāciju. 1996. un 1997. gadā Lietaunieka firma uzpirka kokmateriālus un realizēja tos sešām firmām. Grāmatvedības dokumenti vispār netika kārtoti, netika iesniegtas arī iedzīvotāju ienākuma nodokļa un pievienotās vērtības nodokļa deklarācijas. Apzināti tika slēpti grāmatvedības dati. Līdz 1998. gada 1. aprīlim Lietaunieks nesamaksāja pievienotās vērtības nodokli 45 823,20 latu apmērā un iedzīvotāja ienākuma nodokli 2175,41 latus apmērā. Kad 1998. gada 16. novembrī tika izdarīta nodokļu revīzija, «biznesmenim» tika uzdots līdz 1999. gada 3. janvārim nomaksāt nodokļos 141 820,42 latus, minētā summa, protams, netika samaksāta. Taču Lietaunieks arī neiesniedza Latgales apgabaltiesā pieteikumu par sava uzņēmuma maksātspēju. Kā pats tiesā atzinās, no grāmatvedības «nav bijis nekādas saprašanas».

Galīgo sodu Jānim Lietauniekam tiesa noteica naudas sodu 12 minimālo mēnešalgu apmērā (600 lati), atņemot tiesības divus gadus veikt jebkādu uzņēmējdarbību.

Zaga un dzēra

13. septembrī tiesa izskatīja 1983. gadā dzimušā un agrāk jau divas reizes (1999. gada janvārī un 2000. gada augustā) tiesātā Līvānu pilsētas iedzīvotāja Māra Višņakova un 1979. gadā dzimušā līvānieša (sodīts 1998. gada oktobrī un 2000. gada augustā) Leonīda Cvetkova lietu.

Šī gada 13. aprīlī ap pusvieniem naktī abiem pušiem atprūkās alkohola, ko bija jau krietni baudījuši. Višņakovs devās mājup pēc naudas. Kad naudu nedabūja, ejot cauri kaimiņa mājas pagalam, ieraudzīja velosipēdu, kas bija piesliets pie malkas grēdas. Prātā iešāvas doma — varbūt izdosies izdevīgi pārdot? Paveicās, jo velosipēdu pārdeva, bet par iegūto naudu nopirka dzeramo. Kad arī šis pudeles bija tukšas, Višņakovs teica, ka esot redzējis kaimiņu skūnī mopēdu. Šķūnītis tika uzlauzts, bet mopēds «Rīga-13» pārdots. Šoreiz naudu kopā ar mopēda pircēju nodzēra.

Māris Višņakovs sodīts ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem un sešiem mēnešiem, sodu izciešot audzināšanas iestādē nepilngadīgajiem. Leonīdam Cvetkovam — brīvības atņemšana uz vienu gadu un desmit dienām bez mantas konfiskācijas. Sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem.

Sagatavoja L.Kirillova

POLICIJAS ZIŅAS

■ Saņemts iesniegums par to, ka 14. septembrī Aglonas vidusskolas audzēknis Arnis K. izdarīja huligāniskas darbības pret Aglonas internātgimnāzijas audzēkni A.A. Izteikts oficiāls brīdinājums.

■ 18. septembrī Līvānos, Rīgas ielā 160 Vairis U. alkohola reibumā bez iemesla izsauca policijas darbiniekus. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 20. septembrī Rožkalnu pagasta Straumēs Roberts M. alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 20. septembrī Preiļos, Liepājas ielā 40 Roberts Š. alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 21. septembrī Preiļos, 1. Maija ielā 3 Andrejs B. alkohola reibumā mājās sarīkoja skandālu. Sastādīts administra-

tīvais protokols.

■ Saņemts iesniegums par to, ka 8. septembrī Siļukalna pagasta Erējos Anna N. pārkāpa suņu turēšanas noteikumus, suns nokoda kaimiņu aunu. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 21. septembrī Aglonā, Jaudzemu ielā 2a Fotijs M. alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu un pēc tam ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 22. septembrī Preiļos, SIA «Malibu» veļas mazgātavā Andrejs L. izdarīja huligāniskas darbības pret I.D. Izteikts oficiāls brīdinājums.

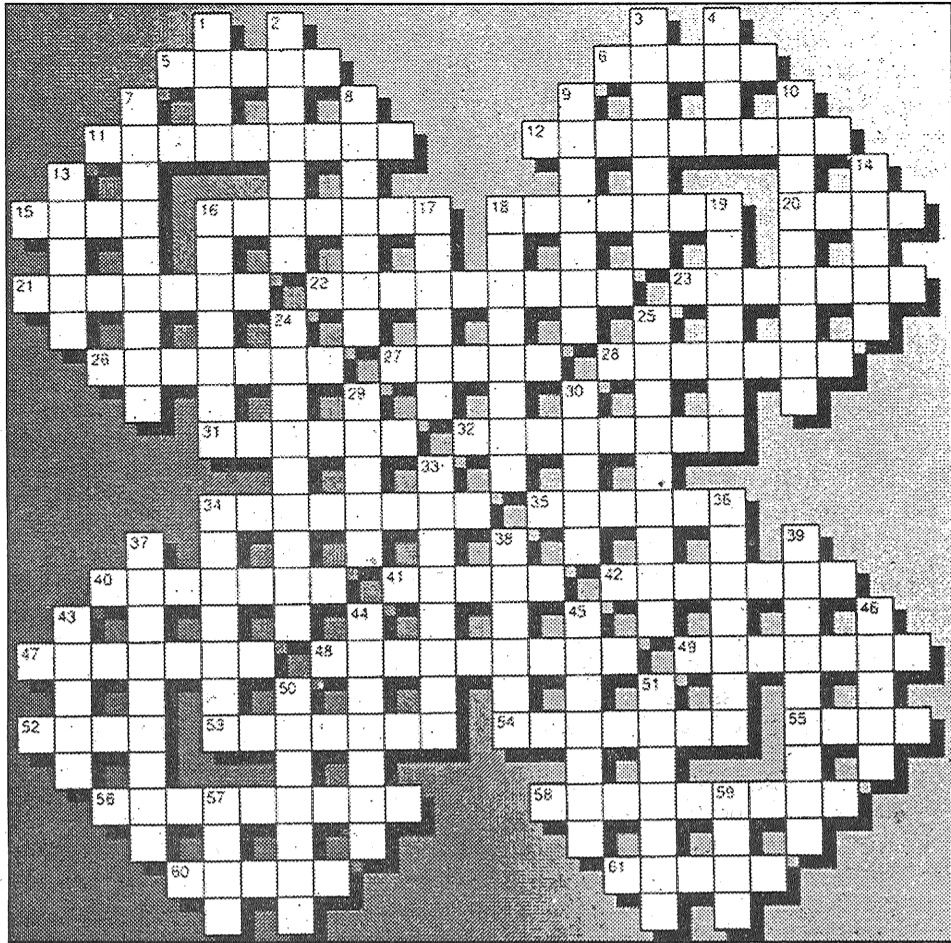
■ 24. septembrī Preiļu pagasta Vinčovā Sergejs K. sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Krustvārdu mīkla

Horizontāli: 5. Organizēt. 6. Zirglieta. 11. Tāds, kam ir sakars ar kāda priekšmeta vai parādības būtību, pamatiem. 12. Nervu sistēmas centrālā daļa. 15. Ostas pilsēta Somijas dienvidrietumos. 16. Ūdens līmeņa paaugstinājums, plūdmaiņa. 18. ledobtu attēlu griezumus akmeni. 20. Daudzacains milzis grieķu mitoloģijā. 21. Vārda saīsinājums, izlaižot kādu burtu vai zilbi. 22. Īpašības vārds (filol.). 23. Vairākkārt izmantojamas metālliešanas veidnes. 26. Šķirbas. 27. Piļu dzimtas putns. 28. Garīga dziesma korim. 31. Rupji nolamāt. 32. Akmeņlauziņu dzimtas daudzgadīgi lakstaugi. 34. Oficiālas atļaujas veikt kādu noteiktu darbību, piemēram, izdot kādu preses izdevumu. 35. Laika mērvienība. 40. Ledus laikmeta beigu posma siltākā fāze. 41. Skumjas pēc aizgājēja. 42. Vertikāli balsti virieša figūras veidā arhitektūrā. 47. Kuģa rümes. 48. Saliekas uz leju. 49. «Kešas». 52. Virve ar cilpu dzīvnieku ķeršanai. 53. Mazlēpju dzimtas ūdensaugi. 54. Sieviešu dzimtes bērniņš. 55. Krievijas valdnieka tituls (vēst.). 56. Augstākā dienesta pakāpe kara flotē. 58. Zinātniska sanāksme, kurā apspriež referātus par noteiktu tematu. 60. Senindiešu svētās grāmatas. 61. Neļķu dzimtas lakstaugi visā pasaulē.

Vertikāli: 1. Latviešu gleznotāja (1897-1963). 2. Cilvēks, kurš apzināti smidina citus. 3. Dienvidāfrikas prezidents. 4. Tējai līdzīgs dzēriens Paragvajā. 7. Nerātne. 8. Pilsēta Kurzemē. 9. Tāds, kura pamatā ir emocijas. 10. Speciālists, kurš strādā ar mālu. 13. Dziedātāju kolektīvs. 14. Ciets, degošs nogulumiezis. 16. Garšviela. 17. Dzīvesbiedres. 18. Zinātkārs. 19. Sprāgstviela, kam pamatā ir amonija nitrāts. 24. Tēva slepkavība (antropol.). 25. Ražošanas nozaru uzņēmumu apvienība. 29. Rokas daļa. 30. Priekšmets. 33. Pilsēta Itālijā. 34. Saliekamas brilles ar rokturi. 36. Štats ASV. 37. Matemātiski precīza idealizēta Zemes forma. 38. Droši vien. 39. Saistoša izklaidējoša nodarbība. 43. Vēstis. 44. Automašīnas vadītājs. 45. Darīt zināmu. 46. Sala Tirēnu jūrā. 50. Sabārtas. 51. Snuķaiņu kārtas zidītājs. 57. Notiesā (ēdienu). 59. Ziedu trauks.

Atbildes
Horizontāli: 5. Ritok. 6. Sakas. 11. Organisks. 12. Pazīnot. 15. Alabama. 16. Loma. 18. Sofers. 20. Leta. 21. Elips. 22. Zinātniska sanāksme. 23. Amonija nitrāts. 26. Šķirba. 27. Putns. 28. Korim. 31. Nolamāt. 32. Lakstaugi. 34. Atļauja. 35. Izdevums. 40. Mērvienība. 41. Skumjas. 42. Virieša figūra. 47. Rūme. 48. Saliekas. 49. Kešas. 52. Virve. 53. Cilpu dzīvnieku ķeršanai. 54. Ūdensaugi. 55. Bērniņš. 56. Tituls. 58. Sanāksme. 60. Grāmatas. 61. Neļķu lakstaugi.
Vertikāli: 1. Gleznotāja. 2. Cilvēks. 3. Prezidents. 4. Dzēriens. 7. Nerātne. 8. Pilsēta. 9. Emocijas. 10. Speciālists. 13. Kolektīvs. 14. Ciets. 16. Biedres. 18. Zinātkārs. 19. Sprāgstviela. 24. Slepkavība. 25. Ražošanas uzņēmumu apvienība. 29. Rokas daļa. 30. Priekšmets. 33. Pilsēta. 34. Brilles. 36. Štats. 37. Forma. 38. Vien. 39. Nodarbība. 43. Vēstis. 44. Vadītājs. 45. Zināmu. 46. Sala. 50. Sabārtas. 51. Zidītājs. 57. Notiesā. 59. Trauks.

«Novadnieks» un pagastu padomes sirsniņi sveic šisnedēļas jubilārus:

- 65 gados Valentinu Triznu 25. septembrī, 75 gados Bārbalu Vasilevsku 26. septembrī AGLONAS PAGASTĀ;
- 75 gados Mariju Zimeli 27. septembrī, 95 gados Aleksandrinu Kikuri 28. septembrī AIZKALNES PAGASTĀ;
- 55 gados Emīliju Silkāni 30. septembrī, 65 gados Vanadu Bruzguli un Franci Čaunānu 25. septembrī, Antoniju Čaunānu 27. septembrī, 70 gados Nadeždu Degterevu 29. septembrī GALĒNU PAGASTĀ;
- 50 gados Ingridu Andrejevu 1. oktobrī JERSIKAS PAGASTĀ;
- 85 gados Ļubu Trifanovu 30. septembrī PREIĻU PAGASTĀ;
- 55 gados Pēteri Skuteli 30. septembrī, 80 gados Helēnu Zeltiņu 26. septembrī RIEBĪNU PAGASTĀ;
- 60 gados Bronislavu Ziemeļi 29. septembrī ROŽKALNU PAGASTĀ;
- 75 gados Vladislavu Kolasko 29. septembrī Livānu novada ROZUPES PAGASTĀ;
- 60 gados Emīliju Eriņu 26. septembrī RUDZĀTU PAGASTĀ;
- 65 gados Genovefu Mežinsku 30. septembrī, 85 gados Fekleniju Antonovu 25. septembrī RUŠONAS PAGASTĀ;
- 65 gados Teklu Gribusti 28. septembrī, 70 gados Jāni Griboņiku 25. septembrī SAUNAS PAGASTĀ;
- 60 gados Albertu Strupiņu 30. septembrī STABULNIEKU PAGASTĀ;
- 50 gados Ivanu Sevostjanovu 1. oktobrī, 55 gados Natāliju Ribuli 26. septembrī, 70 gados Teklu Upenieci 1. oktobrī SUTRU PAGASTĀ;
- 65 gados Antonīnu Lāci 30. septembrī, 70 gados Teklu Skrūzmani 30. septembrī Livānu novada TURKU PAGASTĀ;
- 80 gados Jāni Kazakeviču 25. septembrī UPMALAS PAGASTĀ;
- 50 gados Lūciju Nagli 27. septembrī, 85 gados Teklu Ziemeļi 26. septembrī VĀRKAVAS PAGASTĀ.

Sludinājumi ◆ Reklāma ◆ Sludinājumi ◆ Reklāma

Pārdod
 Audi-100. Tālr. 24529, 9492496;
 Ford Sierra, 1988. g. Tālr. 21250;
 GAZ-53 benzīnvedēju un GAZ-53 (borta). Tālr. 53 44507, 9520295;
 kartupeļu vārāmo katlu, šujmašīnu. Tālr. 34408;
 stūra divānu (der jebkuram stūrim), atpūtas stūri (skaista krāsu kombinācija). Tālr. 1-5625248;
 māju, govī. Tālr. 54663;
 māju (625 m²) Aizkalnes pag. Tālr. 6526934;
 1 istabas dzīvokli. Tālr. 9191728;
 sienu. Tālr. 23635 darbdienās pēc 19;
 sienu. Tālr. 59258;
 labu govī. Tālr. 22993.

Pērk
 GAZ-53 pašizgāzēju vai kravas kastī ar hidrauliku. Tālr. 53 44507, 9520295;
 āzīti un slaucamu kazu (ar izslaukumu mazāku par 2 l dienā nepiedāvāt). Tālr. 6526934.

Iznomā
 Sēklu kodināšanas aparātu. Mob. tel. 9466768.

Dažādi
 Vajadzīga pārdevēja Preiļos. Mob. tel. 9410767.

SIA «Degas» lietotu apģērbu lielveikalā Preiļos universālveikalā (2. stāvā) 29. septembrī jauns preču pieveidums.

Pērk papīrmalku.
 Tālr. Livānos 44433, mob. tel. 9293122.

IU «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvārā.
 Samaksa tūlītēja.
 Tālr. 42807, 44179, 46384, mob. tel. 9161121.

Iepērk mājlopus kaušanai.
 Tālr. 32279.

Pērk jaunlopus, liellopus, aitas, zirgus.
 Samaksa uz vietas.
 Tālr. 55645, 55796, 55649.

Talismana Gaisma
 Mob. tālr. 7107843 vakaros, brīvdienās, 6547067.
Pērkam liellopu jēlādas.

Uzdot jautājumus un izteikt ierosinājumus «Novadniekam» var pa tālr. 22059.

LATGARANTS
 Apdrošināšanas akciju sabiedrība «Latgarants» izsludina konkursu uz Preiļu biroja vadītāja amatu.
Prasības pretendentiem:
 ● augsta atbildības sajūta;
 ● organizatora spējas, komunikabilitāte;
 ● pieredze darbā ar klientiem;
 ● vēlams augstākā izglītība, iemaņas darbā ar datoru.
Piedāvājam:
 ● stabilitāti;
 ● spraigu un interesantu darbu;
 ● profesionālu apmācību programmu izaugsmei un attīstībai.
 CV lūdzam sūtīt līdz 7. oktobrim Ūnijas ielā 45, Rīgā, LV-1039, pa faksu 7840102 vai elektronisko pastu — office@latgarants.lv ar atzīmi «Konkursam».

SIA «Jēkabpils miesnieks» iepērk liellopus un cūkgaļu.
 Cena pēc vienošanās.
 Kārtojām dokumentus subsīdijām.
 Tālr. 5231596, 5231505, 5234041.

«NOVADNIEKA» KALENDARS

Rajona padome
 ◆ 4. oktobrī pulksten 10.00 apvienotā komiteju sēde.

Sīlukalna kultūras nams
 ◆ 30. septembrī pulksten 23.00 Aivars Lapšāns un grupa «Mēnessgaisma».

Saunas tautas nams
 ◆ 30. septembrī pulksten 22.00 Mīķeldienas balle. Spēlē Jāzeps.

Rožkalnu kultūras nams
 ◆ 30. septembrī pulksten 22.00 disko-balle, spēlē «Veiss».

Rušonas tautas nams
 ◆ 29. septembrī pulksten 22.00 diskotēka «Labi, ka tā».

Aizkalnes tautas nams
 ◆ 30. septembrī plkst. 22.00 diskotēka. Starplaikos spēlēs J.Zieds-Ziedīņš.
 Informāciju sagatavoja L.Rancāne

Šodien vārdadienu
svin — Sergejs,
Svetlana, Lana.
29. septembrī —
Mikēlis, Mikus, Miks,
Mihails.

Bijušajam virsprokuroram
Olģertam Šabanskam atklāj
nekur nedeklarētu kontu
Vācijas bankā ar 275 000
USD. Vai, jūsuprāt, tas
liecina par augsta ranga
amatpersonas korumpētību?

**Anna Vilcāne,
strādā Preiļu
rajona
galvenajā
bibliotēkā:**
— Ja bijušais
virsprokurors
šādas ziņas no-
liedz, tad tā
droši vien nav
taisnība. Kamēr

nav pierādīts pretējais, nav iemesla neticēt.

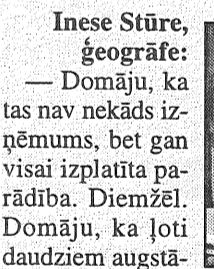

**Alberts
Veigulis,
strādā
Dienvidlat-
gales lauk-
saimniecības
pārvaldē:**

— Politika ir
viena netīra lie-
ta. Savā laikā
aktīvi interesējos par politiskajiem pro-
cesiem valstī, taču tagad negribas pat
domāt. Uzskatu, ka šāda negodīga
rīcība ir pilnīgi iespējama.

**Juris Kirillovs,
uzņēmējs:**
— Kāpēc ne,
tas ir reāli iespē-
jams. Korumpē-
tība ir stipri vien
attīstījusies, īpaši
augstākajos varas
gaitējos. Līdz tie-
sai daudz kas no-
nāk, bet rezultāta
nekāda.

**Inese Stūre,
ģeogrāfe:**

— Domāju, ka
tas nav nekāds iz-
ņēmums, bet gan
visai izplatīta pa-
rādība. Diemžēl.
Domāju, ka ļoti
daudziem augstā-
kajos ešelonos var
atrast šādus kompro-
matu. Tas ir traģiski, ja pilsoņi neuzti-
cas valsts vadošajām personām. Nav
arī dzirdēts, ka kāds būtu atklāti atzīts
par vainīgu kukuļņemšanā un notiesāts.

**Aivis
Ernstsons:**
— Neko ne-
esmu dzirdējis par
šādu lietu, taču
domāju, ka tas
nav nekāds ne-
iespējams. Mūsu
laikos ticēt nevar
nevienam, pat sev
ne.

G.Kraukle
Foto M.Rukosujevs

Sludinājumi ♦ Reklāma ♦ Līdzjūtības

Informācija vīriešiem!
Kas jāzina par urinācijas traucējumiem,
kas saistīti ar prostatas adenomu

Priekšdziedzera labdabīga hiperplāzija jeb prostatas adeno-
ma ir bieži sastopama uroloģiska saslimšana vīriešiem. Jo cie-
nījamāks vecums, jo biežāka saslimstība, piemēram, pēc 50
gadu vecuma slimību novēro 50%, bet pēc 60 gadu vecuma jau
70% un vairāk vīriešu. Palielināts (hiperplazēts) priekšdziedzēris
rada virkni urīna atteces traucējumu, kas savukārt bieži noved pie
daudz nopietnākām komplikācijām. Slimība attīstās pakāpeniski.
Par to liecina sekojoši simptomi:

- pagarinās pirmsurinācijas laiks,
- pavājināta urīna strūkļa (beigās pat pilēšana),
- vajadzība pēc biežas urinēšanas,
- nepilnīgas urinpūšļa iztukšošanās sajūta utt.

Slimības sākotnējā fāzē, kad simptomi ir maz izteikti, tiem
parasti netiek pievērstas īpaša uzmanība. Tikai tad, kad rodas
nopietnākas komplikācijas, kuras nekādi nevar izskaidrot kā
šķietami pārejošu parādību, tiek taujāts pēc padoma un palīdzības.

- Daži no neārstētas slimības sarežģījumiem:
- akūta (pēkšņa) urīna aizture,
 - urīnceļu infekcija,
 - impotence,
 - urīna nesaturēšana,
 - nieru mazspēja.

Ja vīrietis ievērojis nevēlamos simptomus, savlaicīgi (nekavē-

joši!) griežas pie ārsta, vēl ir iespējama medikamentoza ārstēšana.
Ielaistos un komplikētos gadījumos nepieciešama ķirurģiska ie-
jaukšanās.

Interesanti, ka labi rezultāti nekomplīcētos prostatas adenomas
gadījumos tiek sasniegti ar fitoterapijas palīdzību. Rietumeiropas
valstīs plaši lieto dažu augu ekstraktus. Augos esošās bioloģis-
ki aktīvās vielas mazina prostatas hiperplāziju, īpaši tajos prostatas
rajonos, kas pieguļ urīnizvadkanālam un daļēji nosprosto to.

Viens no šādiem medikamentiem — *Prostamol uno*, kas pare-
dzēts prostatas adenomas ārstēšanai, ir pagatavots no sabalpal-
mas augļu ekstrakta. Tā ietekmē mazinās slimības simptomi un
paša dziedzera izmēri. Uzlabojas dzīves kvalitātes rādītāji: nor-
malizējas urīna strūkļa un urinācijas biežums, normalizējas sek-
suālās funkcijas, miegs atkal ir pilnvērtīgs. Medikaments neizraisa
blakusparādības, tam ir pieņemama cena. Šobrīd daudzi ārsti
iesaka tieši šo medikamentu, lai sasniegtu labus rezultātus kairino-
šo simptomu mazināšanā (iepriekšminētie simptomi, kurus nosaka
urīnizvadkanāla kairinājums ar palielinātu priekšdziedzēri).

Uzmanību! Priekšdziedzera palielināšanās var būt gan lab-
dabīga, gan arī ļaundabīga. Tāpēc visiem vīriešiem pēc 50 gadu
sasniegšanas ir ieteicams šos jautājumus apspriest ar savu
ģimenes ārstu vai urologu.

Juris Lūriņš, iekšējīgo slimību ārsts

**VID reģionālās iestādes Preiļu nodaļas darbinieku apmeklētāju
pieņemšanas grafiks pagastos 2000. gada oktobrī — decembrī**

Pagasts	Oktobris		Novembris		Decembris	
	Datums	Laiks	Datums	Laiks	Datums	Laiks
Aglonas pagasts	26.10.2000.	9.00-10.30	23.11.2000.	9.00-10.30	28.12.2000.	9.00-10.30
Rušonas pagasts	26.10.2000.	11.00-12.30	23.11.2000.	11.00-12.30	28.12.2000.	11.00-12.30
Līvānu nov. Rožupes ter.	05.10.2000.	9.00-10.30	02.11.2000.	9.00-10.30	07.12.2000.	9.00-10.30
Sutru pagasts	05.10.2000.	11.00-12.30	02.11.2000.	11.00-12.30	07.12.2000.	11.00-12.30
Līvānu nov. Turku ter.	12.10.2000.	9.00-10.30	09.11.2000.	9.00-10.30	14.12.2000.	9.00-10.30
Rudzātu pagasts	12.10.2000.	11.00-12.30	09.11.2000.	11.00-12.30	14.12.2000.	11.00-12.30
Jersikas pagasts	17.10.2000.	9.00-10.30	21.11.2000.	9.00-10.30	19.12.2000.	9.00-10.30
Rožkalnu pagasts	17.10.2000.	11.00-12.30	21.11.2000.	11.00-12.30	19.12.2000.	11.00-12.30
Vārkavas pagasts	10.10.2000.	9.00-10.30	14.11.2000.	9.00-10.30	12.12.2000.	9.00-10.30
Upmalas pagasts	10.10.2000.	11.00-12.30	14.11.2000.	11.00-12.30	12.12.2000.	11.00-12.30
Silajāņu pagasts	19.10.2000.	9.00-10.30	16.11.2000.	9.00-10.30	21.12.2000.	9.00-10.30
Riebiņu pagasts	19.10.2000.	11.00-12.30	16.11.2000.	11.00-12.30	21.12.2000.	11.00-12.30
Galēnu pagasts	03.10.2000.	9.00-10.30	07.11.2000.	9.00-10.30	05.12.2000.	9.00-10.30
Sīļukalna pagasts	03.10.2000.	11.00-12.30	07.11.2000.	11.00-12.30	05.12.2000.	11.00-12.30
Saunas pagasts	24.10.2000.	9.00-10.30	28.11.2000.	9.00-10.30	27.12.2000.	9.00-10.30
Stabulnieku pagasts	24.10.2000.	11.00-12.30	28.11.2000.	11.00-12.30	27.12.2000.	11.00-12.30
Pelēču pagasts	30.10.2000.	9.00-10.30	27.11.2000.	9.00-10.30	18.12.2000.	9.00-10.30
Aizkalnes pagasts	30.10.2000.	11.00-12.30	27.11.2000.	11.00-12.30	18.12.2000.	11.00-12.30

**SIA «Krista» piedāvā
FORWARDERA PAKALPOJUMUS.**

PĒRK: mežus, cirsmas.

Tāl. 9486779, 9237929.

Z/s «Rutki» 30. septembrī
Līvānu tirgū «Runcis» pārdos:
ābeļu, bumbieru, plūmju,
ķiršu, upeņu stādus un
labu šķirņu ābolus.

Izsaku pateicību feldšerei Zimelei,
dakteriem Kļaviņam, Katkevičam par
manas veselības uzlabošanu.
Kampāns

Nedomāji tu, ka saules lēktu
Neredzēsi rit.
Nedomāji tu, ka sāko darbu
Nespēsi vairs padarīt.
Izsakām līdzjūtību Annai Pudulei
un Venerandai Vindulei sakarā
ar MĀSAS nāvi.
Sparānu, Bricu, Zepu, Možučiku un
Sotnieku ģimenes
Tavi glāsti prata stipru darīt,
Tavas rokas lika lieliem augt,
Tava mīlestība vadīs dzīves ceļos,
Kurus tālāk lemts bez tevis iet.
Esam kopā ar Andri, MĀMINU
mūžībā izvadot.
Z/s «Baibas» kolektīvs

Sāp sirds, no māsas šķiroties,
Kad viņas taka smilšu kalnā iet.
Skumju brīdī esam kopā ar
Janīnu Lukjansku, no MĀSAS
uz mūžu atvadoties.
Rožupes pagasta komiteja

Pilādzis ar sātām ogām
Teic ardievas
Nu manām mūža vasarām.
Esam kopā ar Veroniku Vjaksi,
VĪRU smiltajā guldot.
SIA «Universālveikals PL»,
SIA «TU Lauki»,
SIA «Preiļu pārtika» kolektīvi

**Upmalas pagasta padome
lūdz pieteikties 200 m³ malkas
piegādei Vārkavas vidusskolai.
Orientējošā cena — 3,50 Ls/m³.
Pieteikties pa tel. 50339
(vidusskolā) vai 50391 (pagastā).**

**Aicinām uz PRETGRIPAS
VAKCINĀCIJU
Preiļu privātpoliklinikā Raiņa bulvārī 7.
Tāl. 24393.**

**VID Latgales reģionālās iestādes
Preiļu nodaļas
nodokļu maksātāju semināra
dienas kārtība:**
1. Izmaiņas Metodiskajos norādījumos
par uzņēmumu ienākuma nodokli.
2. Izmaiņas Metodiskajos norādījumos
par iedzīvotāju ienākuma nodokli.
3. Citi jautājumi.
**Seminārs notiks 29. septembrī
Preiļos — 10.00 rajona padomes zālē,
Līvānos — 14.00 a/s «Līvānu stikls»
zālē.**